

Religion which takes no account of practical affairs and does not help to solve them is no religion.

—Mahatma Gandhi.

LIBRARY
31 JUL 1957

OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903.

Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956

No. 29—Vol. LV.

Friday, 26th July, 1957

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER
Price: FOUR PENCE

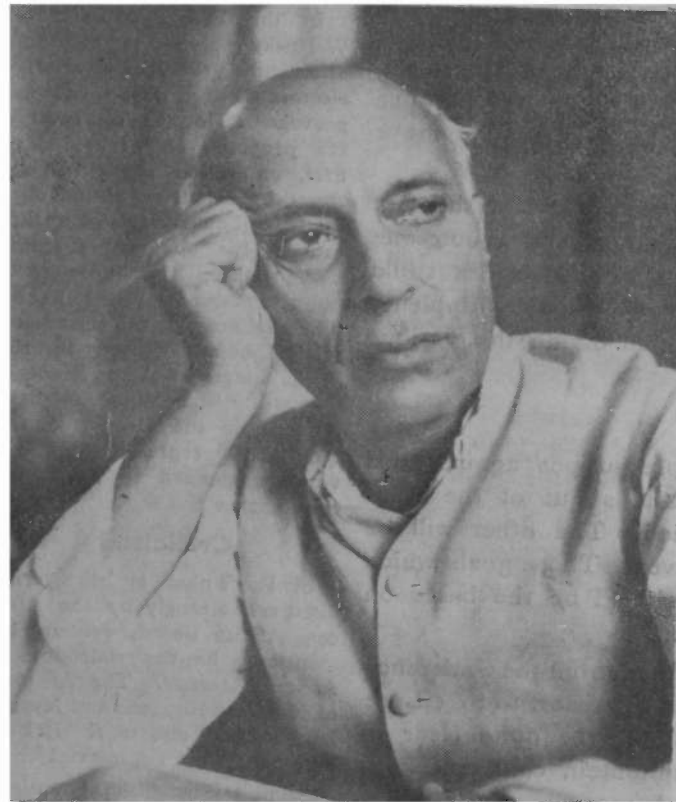
INDIA AND THE COMMONWEALTH CONNECTION

From WILLIAM CLARK
(With acknowledgment to the London 'Observer')

New Delhi, June 22.

MR. NEHRU is going to the Commonwealth Conference in a somewhat quizzical state of mind which reflects the mood of his people. In the weeks before he left Delhi he was bombarded with questions, in and out of Parliament, about leaving the Commonwealth, and the stereotyped negative answer has had now to be modified into a promise that in the future this may be considered. The Prime Minister of India finds himself in connection with the Commonwealth rather like a British Labour Prime Minister in relation to the American alliance — frequently sniped at by his own followers, and therefore anxious to prove that the doubted policy is worth while.

There is no doubt that Mr. Nehru genuinely values the Commonwealth relationship and the exchanges of view that go with it. He and most of his colleagues have a high regard for Britain as a sane and adult Power, and this feeling of good-will was never stronger than at the end of last year's Commonwealth Conference from which Mr. Nehru returned full of public praise of the British Government. But since

Mr. JAWAHARLAL NEHRU

then things seem to have gone wrong. Why?

Understanding

It is superficial to say that it has just been the split over Suez. Though Mr. Nehru was shocked at Nasser's nationalisation of the Canal (which had never been hinted during the Brioni talks) he was appalled at the British invasion; yet that error of judgment (as it is viewed here) was so quickly reversed that a great deal

has been forgiven. What rankles is not the act of force but the complete failure to consult or inform the members of the Commonwealth, and the apparent complete ignoring of the known views of the Asian members. Mr. Nehru needs to be reassured not that Suez was an aberration (that is accepted) but that the British Government takes its partnership with the Asian members of the Commonwealth seriously.

The spate of British cri-

ticism of India's Kashmir policy has, of course, somewhat worsened relations between the two countries. Yet it is astonishing to find how completely most Indians seem to have persuaded themselves that the criticism was not wholly sincere, but rather due to a desire to avenge the Suez humiliation, and based fundamentally on Britain's lack of interest, understanding and sympathy.

That is the nub of the problem; India wants from Britain interest, understanding and sympathy, far more than anything else. This may surprise those who think of international relations in terms of power abstractions, and who forget that Prime Ministers are human, and that democratic Prime Ministers are responsible to many millions of other very human beings.

In this demand for sympathetic understanding Mr. Nehru will be echoed by the Prime Ministers of Pakistan, Ceylon and Ghana. They want to be assured that the people and Government of Britain are interested and aware of their problems. They fear that recently Britain has begun to go "isolationist," at least in respect to countries outside Europe. London's preliminary ideas on topics for discussion at the Conference, with their emphasis on the problems of the European common market

(Continued on page 322)

OPINION

FRIDAY, 26TH JULY, 1957

Comment On, Men And Events

Challenge From Beyond Limpopo

Bloemfontein Challenge

MEN and women who love liberty received with satisfaction the report that a panel of distinguished South Africans from all sections of the nation had agreed to sponsor the national conference asked for by the Bloemfontein assembly last year to set up an anti-apartheid front.

That this momentous decision has been taken at once gives focus and direction to the fight against apartheid. It creates conditions amidst which it will be possible for all who oppose race oppression to stand and exert pressure together in directions which will produce maximum results. In this light it is a positive move against apartheid.

At the same time sight must not be lost of the fact that it is a launching into a new field of endeavour; one in which racial, cultural or ideological angularities could quite conceivably furnish the men of apartheid with plenty of dynamite to widen the gulfs which divide the various victims of their doctrine.

Effective Precaution

One of the most effective precautions against this will be to keep ideological aspirations out of the front now in the process of being formed. The other will be to insist on agreement on objectives. Those goals which will bring about maximum unity should be the bases on which the front will be established.

A ticklish problem which will confront the conference will be the type of action which it will resort to to ensure respect for its wishes. People should be quite clear in their minds that what the Bloemfontein conference envisaged when it asked for a united front was not a milk-and-water affair but a movement which could face apartheid with the reality of an effective challenge.

These are problems which exist to be solved. For our part we are delighted that the voice of real democracy is at last making itself heard effectively.

No More Insults To Non-Whites

THE non-European sections of the nation contribute a substantial portion of the national income. The African alone is said to bring in about a quarter. In spite of this the non-Whites continue to be treated in a humiliating manner almost in every field of endeavour. A case in point is the amusement field. As a rule circuses, merry-go-rounds, amusement parks, etc., all are supported very heavily by the non-European peoples as well and yet all, almost without exception, have the col-

(Continued on next page)

EVENTS in both the Federation and Southern Rhodesia are taking a turn to which we in this part of the continent cannot be indifferent. Southern Rhodesia is debating legislation to recognise the African's right to citizenship and in this connection Mr. Garfield Todd, the Rhodesian Premier, has brought before the Rhodesian Parliament a Bill which will extend the vote to the African in ways to enable the latter to constitute, initially, at least about one-sixth of the electorate.

In the Federation Sir Roy Welensky is also in the direction of extending the vote to a larger electorate but in ways which will provoke a lot of controversy. He proposes two rolls. The first, on which there will be about three-quarters of the electorate, will have very stiff qualifications—the obvious intention being to keep three-quarters of political power in White hands. The qualifications for the second roll will be much lower. But the White minorities of the Federation will still continue to have a big say in the election of the quarter of representatives obviously intended to speak for the Africans.

Criticised

Sir Roy's plan is being criticised very strongly by the African Affairs Board, set up by statute to be the watchdog of African interests. The Africans of Northern Rhodesia and Nyasaland see in it one more trick to entrench White supremacy.

While rejecting the intention, however, they have made what look like reasonable counter-proposals. They want parity in representation for a trial period of five years. After that they want universal adult suffrage. They are quite prepared to guarantee minority rights, including the setting aside of special seats in Parliament for minorities.

Sir Roy seems in mood to ignore African objections and counter-proposals and to insist on his White-supremacy-with-justice idea. If he has his way among the Whites, he is sure to ride into very rough weather on the African side.

Northern Rhodesian and Nyasaland Africans have made it clear that rather than belong to a Federation where White interests were paramount they would rather walk out of it and

tread the path followed by Ghana. Those in Southern Rhodesia have replied to all these developments by setting up their own National Congress.

Joint Opposition

What do these events mean? That African opinion is gravitating in directions where joint opposition to the paramountcy of White interests will be a unifying factor. Northern Rhodesia, Nyasaland, Uganda, Southern Rhodesia and South Africa all have the African National Congress. In other words both the bond of unity and the machinery to give meaning to it already exist in large parts of Africa south of the equator.

Against this background both the Africans of the Union and the Whites here will have to make a difficult but historic choice. Black Africa offers the Africans of the Union potentially powerful alliances against race oppression. It offers them the opportunity of isolating the White minority; of a campaign which could make it extremely difficult for goods of South African manufacture to find a market on the continent. The price for these alliances is, of course, rejection of the ideal of Black-White partnership.

What is the African to do in these circumstances? Live up with men of his race; who suffer similar disabilities; whose numerical superiority is the surest guarantee of final success? And in that way make up his mind once and for all times that he must see salvation for himself in rejecting White partnership—particularly in a situation where apartheid says *die Wit man moet baas bly*?

The African forces now being organised are going to make it plain for Strijdom that *die Wit man kan baas bly* only in Europe and not in Africa any longer.

Equally Difficult

The choice which faces the European is equally difficult. In the face of these mounting pressures, which is the wisest course for him to take? To abandon all the nonsense about White supremacy and stretch a firm and convincing hand of friendship to the African on the basis of equality? Or stick to what he has until it is taken out of his hands by force?

(Continued on page 322)

Press Review

The Church Militant

NO European clergyman or church worker commits an offence by arranging and announcing a "mixed" service. But the Native is guilty if he attends such a service after the Minister has announced his prohibition. The true gravity of the Church's statement, therefore, lies in the fact that it has told Natives to defy the law. In doing so the Bishops may already have broken the law themselves, for this might be held to be "incitement."

Is the Church's action justified? We think that it is.

By raising his little finger Dr. Verwoerd can have as many martyrs as he wants. We advise him to keep his hands in his pockets. After all, he has no intention of applying the clause. It is simply there in case...

"The Star."

—o—

Foreign Capital

WE hear every day, especially from the English Press, that South Africa needs more foreign capital for the development of our industries, mining and commerce. Where is it going to end and what will be the eventual effect of this capital on our national economy?

We are busy making the foreigner master of our own house. Once he is master, he is going to bend the South African citizen, and in particular the Afrikaner, to his will, for we know that the power of money is irresistible.

Moreover, it is a subtle way of getting the Nationalist Government under. Instead of financing our affairs with our own savings we allow foreign capital, with our eyes open, to secure a hold on our economy.

I appeal to my fellow-Afrikaners above all to invest their savings in our own business undertakings, industries, mines and other Afrikaans financial institutions.

We must obtain our legitimate share in our country's industrial development.

From letter in the "Transvaal."

—o—

Ghana's Ambassador

AT long last Mr. Eric Louw has said it: South Africa is to have a Negro ambassador from Ghana. He did not reveal when this new

diplomatic step is to be taken by South Africa. I doubt very much, from inside information that has reached me, whether this will happen in the very near future.

Mr. Louw, being a diplomat born and bred—he laid the foundation of our service overseas—naturally has no inhibitions. As far as he is concerned he would have the envoy tomorrow. The sooner the better for South Africa if she wants to take the lead on the African sub-continent.

I understand that Mr. Louw and Ghana's Prime Minister, Dr. Nkrumah discussed the matter when they dined together at the Dorchester Hotel in London.

Mr. Louw is, I am told, determined that there should be no "incident" when the Black ambassador takes up residence in the Union. One ill-considered action on the part of the public towards this newcomer might set us back for years.

Knowing Mr. Louw as a cautious man and a stickler for the correct procedure in the field of diplomacy I am quite sure that he is going to see to it that no hitch occurs before he extends an official invitation to Ghana to be represented here.

Much spade-work will have to be done. The question of getting the Black ambassador a residence in Pretoria and Cape Town is the least of Mr. Louw's worries.

South Africans, Afrikaans-speaking as well as English-speaking, will have to accept this diplomat in every sphere. There can be no half measures.

He will attend official state banquets, sit in the distinguished visitors' gallery in Parliament, and mix at cocktail parties.

How is the general public going to take this? A single unfortunate remark or a seemingly trivial action, such as denying the ambassador the use of the same lift as Whites in an hotel or a building, might cause a first-class row. Mr. Louw wants to avoid this.

But his hands will be tied if South Africans, and particularly Afrikaners, do not support him to the hilt. I have no doubt that

my own people will rise to the occasion once they understand what is at stake.

This is truly one of the most revolutionary things about to happen in the life of the Afrikaners, who for reasons of self-preservation have held themselves aloof from the rest of Africa. Let us take a bold step into the future and let it be secure and well-conceived, for Ghana's ambassador is to be the vanguard of others to follow soon—Nigeria, Liberia and the rest of them.

Jan Burger in "The Star."

—o—

Bus Apartheid

FORCED total apartheid on all buses merely for apartheid's sake is as foolish as it is unnecessary.

Yet having said so much, it needs to be added that the Corporation is not entirely free from blame for what has arisen. Past Councils have consistently neglected non-European transport, so much so that the Baldwin Commission of 1946 referred to what it called "a most astonishing state of affairs" in that the Council devoted 72 per cent. of its transport facilities to one-third of the population, leaving only 28 per cent. for the remaining two-thirds.

"Natal Mercury."

—o—

A Dynamic Force'

IN a special profile of Mr. Nehru published on the occasion of

his visit, the Catholic morning paper "De Volkskrant" said on July 6:

"Mr. Jawaharlal Nehru is a dynamic force carrying a 'new' country from enforced sleep of centuries to a future in which... a worthy existence is promised.

"The fact that the West does not always understand Mr. Nehru does not diminish the respect and appreciation with which the Netherlands receives this visitor. Through long distances and contradictions there emerges the fact that Mr. Nehru knows more about the West than the West about India."

Uncertainty At Treason Inquiry

THE accused at the Treason Inquiry returned to the Drill Hall on Monday facing uncertainty as to when the Crown case will end. There is to be no further adjournment of the hearing this month.

On Monday, the 29th of July, the defence will deal further with the question of cross-examining Professor Murray.

Warm Clothing

The Defence Fund has taken steps to provide blankets and warm clothing where needed by the accused in order to meet what is turning out to be one of the coldest winters in the Transvaal.

No More Insults To Non-Whites

(Continued from previous page)

our bar. The time has come for the non-Europeans to realise that the weapon to defeat the colour bar lies wholly in their hands.

Amusement organisations need their money. All they need to do is to stop going to these places as long as there is a colour bar and to support only those establishments which do not discriminate against the man of colour.

This does not involve any violation of the law. It does not involve any real hardship. But it could be such a magnificent demonstration against apartheid and race oppression. If people are thinking of a boycott seriously and there are signs that they are, colour-conscious places of amusement should be the first to be taught a lesson.

India And The Commonwealth Connection

(Continued from front page)

and of purely Anglocentric defence, confirmed that impression.

From India, the world and its problems look very different than they do from Britain. The scene is not dominated, however much it may be darkened, by the Great Power rivalries, but by what has come to be called "the Asian Revolution." This is the great historic process whereby the nations of this whole area have seized political independence in the past decade and are now determined to use it to ensure for themselves a better standard of life and a larger voice in world councils. In terms of European history, the separate and lengthy eras of the growth of Nationalism and the Industrial Revolution are here being telescoped.

Indifference

From the people of Asia, this revolution, taking place throughout the continent from China to Ceylon, is all-important. On its progress depends the amount of their food, the nature of their

work and home, the kind of rulers they have, the education of their children, in fact the sum total of their lives. At the same time they are dimly aware that these internal changes are also altering their relationship to the rest of the world. They have ceased to be subject peoples, and they demand that the world should pay attention to their aims and achievements. Indifference is the insult of the imperialists.

Because of the long period of the British Raj, Indians are particularly anxious that we should understand and approve their far-reaching ambitions. The British Press and Parliamentary Reports are combed for comment on India's plans and prospects, and the results seem unduly meagre. As a newcomer from Britain, I find myself constantly being asked: "What do the British people think of our Second Five Year Plan?" It is not easy to answer. Yet it is impossible for Britain and India to be real partners in

the Commonwealth unless there is this sympathetic understanding of what the Indian Government is trying to do through its Five Year Plans, which are the loom on which India's destiny is being woven.

Everything is being sacrificed to make a success of the current plan, which hopes by 1961 to raise the pitifully low standard of living by 15 per cent., to a level still, of course, far below that of the British unemployed in the 1930s. In order to obtain capital for the industrialisation projects and the agricultural development plans, India today is being far more heavily taxed than she ever was by the British.

Indeed the income-tax rates India today are higher than those of any other country in the world except Britain, and it has even been suggested that the Salt Tax (against which Gandhi first raised the standard of Civil Disobedience) should be reimposed. All this austerity for the upper and middle classes is justified, and even grudgingly accepted, in the sacred name of The Plan. None the less, the remaining gap in foreign exchange looms across its path forward.

But it is not a hand-out which Mr. Nehru is seeking on behalf of the Indian people at the

Commonwealth Conference. He wishes Britain to be a partner rather than patron; a country which recognises its common interest in the success of India's great experiment. For India's political leaders are convinced that their decision to work out their destiny and to carry out their part of the Asian Revolution by democratic means is of crucial significance for the future of the whole world.

As they see it, the future course of 1,000 million people in Asia is now being decided: To the north, in China, the revolution is being swiftly carried forward by autocratic means with the full support of the Communist world that stretches back through Moscow to Berlin. In India the same revolution is being carried out democratically with the consent of the largest electorate in the world. Does her experiment have the sympathy and understanding of the free world and of the Commonwealth of Nations? Do they realise that their political creed is on trial in Asia? If Mr. Nehru can find that understanding in London, he and other Asian Premiers have no doubt about the success of an experiment which they believe to be in our ultimate interest as well as in theirs.

If you have liked this issue of "Opinion"—the Way of Gandhi—why not send us this subscription form and so enable us to supply you further issues of the journal without a break..

SUBSCRIPTION ORDER

Please send me a year's issues of "Opinion"

Name

Address

I am enclosing the subscription amount (Half Year within the Union 15/6; elsewhere 18/6 by

Date

Signature

GIFT SUBSCRIPTIONS ORDER

Please send a Half Year's issues of "Opinion" to my following friends, supersubscribing the copies as under:

"This copy is a gift from"

1 Name

Address

2 Name

Address

3 Name

Address

I am enclosing the subscription amounts by

Date

Signature

"OPINION"

c/o Indian Opinion,

P. Bag, DURBAN.

Challenge From Beyond Limpopo

(Continued from page 320)

Statesmanship would suggest a course which would give the European what he values most and surrender to the African what he prizes most. Both will discover in the process that what they cherish most is their liberty and the right to make the best use possible of their lives.

This is the choice which the Bloemfontein conference made on behalf of the majority of Africans—a partnership not between races, but between individuals; something which implied a complete rejection of race-consciousness in private and public life; a wholly new way of living and a guarantee that no human being shall be punished for having been created with a particular skin colour. I think the four hundred delegates who met at Bloemfontein were wise men and women. I believe they were statesmen who laid the foundations for a happier South Africa. It is a privilege for me to say their choice is my choice.

Ruin African

Some White people have also made a similar choice. We welcome that. But the greatest need is to make it clear to White South Africa that the real moment of decision will come in the general elections next year when White South Africa will decide whether or not the millions of Africa must see in their enemies who seek to ruin Africa.

This, in turn, makes the conference called for November 26-28 in Johannesburg of especial importance. And I trust as many representative men and women on both sides of the colour line will give priority to the task of attending it and making their contributions towards its success. Those of us who reject race consciousness have made a difficult choice. To succeed we have to work harder than all the other people.

JORDAN K. NGUBANE.

CHAPTER XX

GANDHIJI— The Story Of His Life Work At The Satyagraha Ashram

WHEN at last Gandhiji returned again to India, the Great War of 1914 was in progress. He was determined to do no more political work for a time, but just to study the situation in India. He wanted to be quite sure what it was that India needed most.

He had long felt the great importance of cottage industries, particularly spinning and weaving. India had to spend vast sums of money on foreign cloth to clothe her millions of people. If Indians would learn to make their own cloth, this money would no longer have to go out of India. Then there were always crores of Indians who had no employment except some little odd job now and then. If all these people could be taught spinning and weaving they would never again be without work. At the same time they would not be depriving others of jobs. In a country with so many millions of inhabitants there would always be customers for this hand-made cloth.

Spinning, too, was an occupation that could be carried on whilst chatting. Women who spend so much time in gossiping each day, could easily spin at the

same time. In this way, idle hours could be turned into a most useful part of the day.

The ancient city of Ahmedabad seemed to Gandhiji a good place for experimenting with this new idea. There he began to teach India the great lesson of self-reliance and self-support.

By

Mrs. Gertrude Murray-Correa

Since he believed that teachers must give a perfect example to their pupils in everything, he did not mean to work with ordinary people as his fellow-workers. He founded the now famous Satyagraha Ashram—a place of holiness like the hermitages of olden times. In this ashram he collected twenty-five people who all made vows to lead pure and holy lives of self-denial and sacrifice for the good of others. All were to live together like one loving family

After a time, feeling that he must set an example in this also, Gandhiji allowed a family of Untouchables to join the Ashram. This family consisted of a father, mother and baby daughter called Lakshmi. They were good, simple, hard-working people, but many of Gandhiji's Hindu friends became angry that he should take in Untouchables. Many of these friends had been giving him money to help the good work done by the ashram. All these gifts of money now stopped and the friends would no longer come near the ashram.

Gandhiji did not mind. He knew that he was right and that God was on his side. Even though the ashram was badly in need of money, he did not fear. He was certain that God would not forsake him.

And God rewarded his faith. An unknown person sent him the gift of Rs. 13,000.

As time went on, the members of the ashram did wonder-

ful work. They visited village after village and taught the peasants to improve themselves and their homes in every way. Whenever the villagers were obstinate and refused to clean up the dirtiness around them, the ashram workers would clean wells and even sweep roads, remove rubbish heaps and do all kinds of unpleasant but necessary work, until the villagers got ashamed and did it themselves. Once they had learnt to be clean, they did not like to go back to their old dirty ways again.

While supervising the good work of the ashram, Gandhiji also supported the British in their war effort. He firmly believed that it was India's duty to help Britain in her hour of need, by giving men to fight against Britain's enemies and defend her. He also felt certain that, in return, the British Government would give India freedom. He worked so hard recruiting men to defend Britain that he fell ill. It was during this illness that Kasturba persuaded him to take goat's milk in order to recover his health.

Copyright: Reproduced by courtesy of Longmans Ltd.

(To be continued)

India's Largest Insurance Company At Your Service

The
New India Assurance
Company Limited

SOLE REPRESENTATIVE IN THE UNION OF SOUTH AFRICA
RUSTOMJEE JALBOY RUSTOMJEE
140, Queen Street, DURBAN.

FOR SERVICE AND SECURITY
CONSULT US FOR
EVERY TYPE OF INSURANCE

P.O. Box 1610.
Residence: 111 Eleventh Avenue,
DURBAN.

Phones:
Office: 25845
Residence: 36413.

Three Outstanding Books

Beautifully Printed With Coloured
Varnished Jackets And Library Binding

Order for yourself as well as to present them
to your DEAR ONES

St. Mira: The Story of Mirabal whose name is a household word in Indian homes, and whose Songs are sung in a million homes everyday. In words at once vivid and soul-stirring, the author portrays the inner spiritual experiences of Mira, the purity of her character and her undimmed courage and heroism. 10/- per copy.

The Face Of The Buddha: Through the pages of this book peeps the radiant face of the Buddha who was essentially, a lover of peace...As the story unfolds, we see the Buddha taking to the waiting multitudes his great message of deliverance from sorrow. 7/6 per copy.

In The footsteps Of The Buddha:

The thrilling story of Shanti Deva the greatest poet of Mahayana Buddhism. A King's son, he renounced the throne to walk into the footsteps of his master, —Gautama the Buddha. 5/6 per copy.

(All the three books will be given at a special
price of 20s. only)

Order any or all the books from:

H. P. VASWANI,
91 BHULABHAI DESAI ROAD,
BOMBAY, INDIA.

TRADE INQUIRIES INVITED

Nehru Tells Sudanese To Make Politics

WHEN Prime Minister Nehru flew into Khartoum a fortnight ago from Cairo, he received a tremendous welcome. Raising sticks and shouting their traditional tribal songs, more than 500 of the Sudanese capital's quarter million people turned out to give him the biggest ever reception given to any visiting leader.

Thousands of local people with tribal marks tattooed on their cheeks danced and sang in the blazing equatorial heat as Mr. Nehru drove slowly past them in procession in an open car. At several places jostling crowds stopped it.

More than a thousand Indian residents joined the Sudanese in greeting their Prime Minister, throwing rose petals and shouting "Nehru Zindabad" as he came out of an Indian Air Force plane "Rajhuur."

A special representative of the five-member Supreme Commission, the highest constitutional authority in the Sudan in the absence of the Head of the State, was present to receive Mr. Nehru.

Honour To Sudan

Welcoming him on behalf of the Sudan Government and the Sudanese people, Premier Khalil said in a speech at the airport that Mr. Nehru's visit

was a "great honour done to the people of the Sudan" and that the Sudanese people who struggled for and won their independence owed gratitude to India for guidance and leadership in their long political fight, he said.

Prime Minister Khalil added: "We are happy to have with us not only a great leader of India but also the light of Asia. There was much in common between India and the Sudan and he looked forward to a long period of understanding and co-operation between the two countries."

He said the people were overjoyed to see Mr. Nehru, the first Indian leader to visit the country. The struggle that Mahatma Gandhi launched in South Africa was still fresh in the memory of the people who had won their independence only two years ago and the

ORDER TODAY:

SAFFRON	£10 per lb.
TOOR DHALL	11d "
MOONG DHALL	9d "
URAD DHALL	11d "
MASOOR DHALL	1/4d "
BLACK MASOOR	1/1d "
WHOLE MOONG	5d "
SIAM RICE	9d "
ITALIAN RICE	8½d "
DELHI TYPE RICE	9½d "
GROUND CHILLIES	1/9d "
WHOLE CHILLIES	1/- "
GHOD	1/3 "

MINIMUM QUANTITIES 100 LBS.
SPECIAL PRICES FOR QUANTITIES
CASH WITH ORDER
ARRIVING SHORTLY

Basmati Rice, Original Delhi Rice, Sopari, Khamod Rice, Puffed Gram, Kesari Sopari, Agarbatti All Types, Amla.

Apply:

AISEN SOUTH AFRICA (PTY.) LTD.

Manufacturers, Rice Millers & Produce Merchants.

100/10 Jeppe Street,
Telephone: 33:8291.

NEWTOWN.
P.O. Box 11012.

JOHANNESBURG.

"THE RICE PEOPLE"

White Parents Forget Own Children In Bloemfontein

"FORGOTTEN" children in Bloemfontein's National Hospital are worrying the authorities. In the past month three children have been brought in to the hospital for treatment and then "forgotten" by their parents.

Three weeks ago a stranger brought two little boys to the hospital for treatment. During their stay in the hospital they were not visited once by their parents, who did not even inquire about their progress.

When the children were well again, hospital officials began an anxious search for their parents, who were traced after many telephone calls and asked to fetch their children.

The parents replied that they would come a little later.

But the two youngsters had to spend the whole day hanging about corridors waiting for their parents, who arrived in the evening.

This week a boy was brought in with an injured leg. The man who took him to hospital left neither name nor address. The boy was treated but no

one knew how to get hold of his parents. Again, after many telephone calls the parents were found—and, again, the youngster had to wait the whole day before his parent fetched him.

An official at the hospital said: "We feel sorry for the youngsters. There is little we can do to amuse them while they wait. Our hands are full with other work."

A social welfare worker said: "This sort of thing borders on cruelty but we cannot prevent it."

"It is a sign of the times that these parents do not care about their children. They are not ready to shoulder the responsibility of parenthood."

"They don't deserve to have their children if they treat them this way."—"Sunday Express".

Asia And Africa Want Freedom A Reality

looked on Mr. Nehru as heir to that great leader.

In his reply, Mr. Nehru said he had come with a message of goodwill from the Government of India. He had met representatives of Sudan at the Bandung Conference and had been looking forward to this visit. He had not come to Khartoum to discuss any problems between the two countries, because there were no problems. The object of the visit was to enable India and the Sudan to understand each other in the larger cause of world peace.

Freedom Of City

Later at a civic reception, the freedom of the city of Khartoum was conferred on Mr. Nehru at a colourful function on the banks of the Blue Nile.

Thanking the citizens of Khartoum, Mr. Nehru called upon African people to co-operate with each other and also with the people of other countries for their individual benefit and in the cause of world peace.

The Prime Minister told a Press conference in Khartoum that Communism as a crusading force had lost much of its vigour. Countries of the Middle East were far removed from Communism and he saw no sign of a Communist invasion in the area.

"Economically and socially, many countries in the Middle East are feudal and are not advanced enough for the growth of Communist ideas. People might express resentment and raise protests against the existing systems in these countries, but this is not Communism," he said.

Mr. Nehru also rejected a suggestion that Communism was growing in India.

India, he continued, was a democratic country where all political parties, including the Communist Party, had equal freedom.

Mr. Nehru had a meeting with Mr. Sayed Abdullah Bey Khalil, the Sudanese Prime Minister and the Foreign Minister.

Addressing a civic reception in Khartoum given in his honour, Mr. Nehru said: "People of the world today hunger for peace. Every country may not be able to ensure peace in the world where bigger countries are in conflict, but if each small

country moves in the right direction and co-operates with other countries with a similar approach, they could make big countries contribute to world peace. Let us not talk of other people's failings, but improve ourselves through co-operation."

Mr. Nehru told the audience of his conviction that it was impossible for Asia and Africa to make any progress except under conditions of peace. "How can we progress," he asked, "if energies and technical skill are wasted in conflicts and destructive endeavours? And so the problem of peace and good relations becomes one of the utmost importance—even more so for countries like India and the Sudan which hunger for bettering their conditions."

"Countries of Asia and Africa have become conscious of their existence and are throbbing with new life and they want to make political freedom a reality for their peoples by striving to raise their standards of living. Freedom has no meaning without a content—that of a higher standard of living," Mr. Nehru said.

French Women Write To Algerians

THE Sixth Congress of the Union of French Women addressed the following message to the women of Algeria:

"The war which is going on is casting your families and your country into anguish and mourning. From day to day it is extending and is becoming more murderous,

Like you we hate this war which is striking Algerian and French mothers and those who are most dear to them.

We do not want a gulf to be created between us. We want to preserve our friendship.

We are certain that it is possible, through negotiation, to find a solution which is in accord with the interests of both our countries.

We want an end to bloodshed.

We pledge ourselves to continue our action increasingly until peace is re-established in Algeria. We shall appeal more strongly than ever to the women and mothers of our country to take action for this aim."

JUST ARRIVED

The Famous Rama Flute Harmoniums

Best Made in India for Quawalie Bhajanic Singer and Bands

NOW ON FOR SALE

Popular size sweet tone, very attractive, complete with case	18	10	0
Standard size Base and Male, very attractive, complete with case	28	10	0
Portable Travelling Style Baja Good for Out-door Party	25	10	0
Coupler Style Loud and Sweet Sound Mohaniton	38	10	0
Leg Press full size complete with extra Swar Bands	48	10	0
Clarinet B/L, just right instrument Indian Bands	18	10	0
Dhil Rubba "The Leader Musical Instruments"	8	10	0
Thubla & Doogi Set to keep in without Thal music sets	8	10	0
Dholak finest of all instruments of Thal (full size)	8	10	0
Tambone (Kanjari) full size with Gingles Bells	1	5	0
Mouth Organs of all kinds 4/6, 6/-, 7/-, 9/6, & 11/6 each.			
Flute Straight & Side Blowing 2/6, 4/6, 5/6, 17/6, 25/- each			

LATEST RECORDS—Try Us First. We carry largest variety stock. We repair also all kinds of musical instruments. For terms apply:

Sole Distributors for Union of South Africa:

D. ROOPANAND BROS.

(Established 1932)

Music Saloon and Booksellers.

85 Victoria Street, Durban.

Phone 20707.

P. O. Box 2524.

'OPINION'

(Founded By Mahatma Gandhi In 1903)

For The Moral, Political And Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union £1 10s. 6d. Annually

" " " 15s. 6d. Half-yearly

Outside the Union £1 15s. Annually

" " " 17s. 6d. Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise.

Apply to—

Manager,

Indian Opinion,

P. Bag, Durban, Natal.

A Liberal South African Looks At Rhodesia—II

I MUST tackle two other important matters more briefly, though they have loomed larger in the press. It is possible to believe that the Rhodesian Native Councils Bill was genuinely intended to develop local self-government among Africans. But one must seriously question its methods. Why in a society nominally dedicated to multi-racialism introduce the principle of "separate development" for African town councils? We know this pernicious idea too well in South Africa and how easily it is prostituted. African townships are not, in any case, more than dormitory suburbs of the main town they serve. Surely they should be treated as wards of

By

C. W. M. GELL

that municipality, sending their representatives to sit on its council, just as Africans and their representative to sit in the territorial and Federal Parliaments? This is what Rhodesian Africans themselves desire. But, of course, the whole scheme is theoretical for the present, because the decision to defer the creation of these African councils in "local authority" (i.e. urban) areas while the subject is considered by a commission, robs the Bill of its most important provision. To the extent that it eventually confers local administrative authority on urban Africans as citizens like anyone else will this Bill stand or fall as a significant piece of legislation.

The Tredgold Commission's electoral proposals for Southern Rhodesia have been widely acclaimed. One report in the Union read: "Only rarely in human history have documents of this quality in thought and applicability become available, and their effect has been lasting and decisive." I cannot honestly believe that the Commission's report, honest and sincere effort as it may be to bridge the at present unbridgeable gap between White and Black opinion, is destined to be the Federation's *Magna Carta*. For one thing all shades of Southern Rhodesia's comparatively mild African opinion oppose its recommendations. For a second, the figures justify their distrust, as is not always

the case when the tide of race nationalism is running strongly.

The Commission's qualifications for an "ordinary" vote are higher than the existing ones. Therefore, not all the present registered 500 and estimated 1000 now qualified African voters will get the new vote. The qualifications for the "fractional" or "special" vote will, at the most optimistic estimate, be immediately available to another 10,000 Africans. It is, however, believed that perhaps 10-15,000 more could, or shortly could, prove that their total incomes (i.e. including wives' earnings, allowances for free medical attention, free electricity etc.) reach the £15 per month minimum. But it is admitted that these are all estimates. Similar estimates made when the Coutts proposals for Kenya Africans were announced proved three times too high, and only one-third of the lower and more realistic figure actually registered as voters. High enrolment of potential voters is only achieved when registration is either automatic or compulsory. In Rhodesia it will be neither. An African population, unused to electoral methods, will be invited to enrol as voters if it can prove certain (for them) fairly complicated qualifications. In all the circumstances—a maximum potential vote about one-third of the first estimates and perhaps 33 1/3 per cent actual registration—the total African voting strength by 1960 is unlikely to exceed 1,000 "ordinaries" and 3-4,000 "specials". Even if I am 100 per cent out (i.e. double both totals) even if wider education and Kariba prosperity greatly raise African levels (double my figures again), the African vote still remains (allowing for "fractionalisation") a smaller percentage of the total electorate (probably well over 100,000 by 1960) than our African vote once was on the old Cape common roll. And we all know how easily that was abolished.

Africans require the first steps to practical partnership to be of such size that they are irreversible. If enough white politicians require the support of enough black voters, they will never be able to abolish or out back the African's share of partnership. In view of all that has happened elsewhere, particularly

in South Africa, this African demand is surely understandable psychologically. But present indications are that the Tredgold recommendations may be reduced not expanded. I hope Rhodesia proves me wrong.

The fact is that the word "partnership" has been deliberately kept ambiguous. It can be interpreted to African audiences (and to white ones overseas) in a liberal democratic sense; to Federation whites in a more restricted sense. Hence the now more frequent admonitions against those who "demand African domination". But does partnership mean a perpetual balance between the one-tenth white minority in Southern Rhodesia (or the one thirty-fifth white minority in the Federation) and the nine-tenth black majority? Or does it envisage a day when black voters, representing the numerically preponderant section of the population, will outnumber white voters? Sir Godfrey Huggins (as he then was) wrote in the London "Sunday Times" before federation was achieved that this problem would be tackled at the time it arose. But if "partnership" elevates this consideration to the status of a "problem", it has failed before it begins.

It is possible to argue about the pace of advance and the stages by which it should be secured—but only if the goal is agreed. The goal in Africa, as elsewhere, must be not less than equal adult suffrage, whatever the exact form of the constitution. Nothing less than this non-discriminatory goal can win the loyalty and co-operation of the African majority without which all forms of partnership will inevitably fail. Politics indeed is

the art of the possible. But what is possible includes not only white fears, which are real enough; but African ones also, which have their own historical justification. The compromise to be reached concerns not the goal (except as regards the constitutional structure of a non-discriminatory democracy); nor is the pace to be decided between the small white progressive element and the larger reluctant section of their kith and kin. The real decision lies between the most white politicians can offer and least Africans will accept at each stage. If this lesson from contemporary history is learnt and it is realised that the process is an accelerating one, the proper deductions will be drawn about the desirability of carrying "civilisation" actively to the Africans, not waiting for them to get "civilised" before we let them in. Only thus will power be kept "in civilised hands."

Big tasks, big risks. Yes, though little greater than the risks and burdens of stagnation or repression, as South Africa proves today. But a tremendous, potential future! And the world your debtor.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Cor. Diagonal & Market Sts. Johannesburg. Phone 33-1654.

Cable & Tel. Add.: "HARGVAN".

Phone 29368.

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue

DURBAN.

D-DAY For 25,000 Non-Whites In Johannesburg

THE Nationalist Government, notwithstanding national and international protests, is relentlessly pursuing with the implementation of the Group Areas Act under which areas have been proclaimed in certain parts of Johannesburg, Cape Town and other urban centres in the Union. Johannesburg is facing its "D-DAY" on 2nd August 1957, the day on which evictions are scheduled to take place.

In Natal, while areas have been proclaimed in Dundee, the latest move is the opening of an office by the Group Areas Development Board in Durban foreshadowing the valuation of Indian properties in "affected areas," so-called areas in which Indians may have lived for generations but which must now become "white" under the apartheid policy of which the Areas Act is the cornerstone.

Position In Johannesburg

Under the Johannesburg Proclamations it is estimated that 9,000 Indians, 7,000 Chinese, 7,500 Coloureds and 2,000 Malays are affected—and these Proclamations deal with the Western Areas only. All those affected have to vacate by 2nd August, 1958.

With more Proclamations thousands of others will be affected.

The "D-DAY" is August 2nd, 1957. On that day non-Europeans in certain portions of Sophiatown and other Western Areas must evacuate. Many Indians, in particular, have substantial homes and business in these areas and they will, if evicted, suffer losses running into tens of thousands of pounds. Besides, they will have to go into the wilderness as there are no alternate homes or businesses available for Indians.

A special sub-Committee of the Johannesburg City Council has made representations to the Minister of Interior, Dr. T. E. Donges, requesting that none of

the Proclamations under the Act be made effective until the complete plan for the City is available.

De Vos Hugo

Replying to the criticism against the Proclamations and the hardships it will entail, Mr. de Vos Hugo, Chairman of the Group Areas Board said in Pretoria: "The Group Areas Act provides for relief of hardships. The Board has in the past always been anxious to grant that relief if application is made in time. There is no reason why the Board should not do so again."

T.I.C. Reaction

In reply to Mr. Hugo the Transvaal Indian Congress has retorted that there can be no real relief under the Act which was aimed primarily to ruin the Indian people economically.

"The fate suffered by the Chinese families in Sophiatown," say the Congress, "is too fresh in the minds of our people to get any consolation from what the

Chairman of the Board has had to say.

"The real hardship arises from the fact that settled communities will be uprooted from their homes and businesses on racial grounds. In these areas Indians have invested millions of pounds and already the values placed by the Group Areas Development Board on the affected properties and the offers made by the Resettlement Board have fully confirmed the justifiable fears of the Indian people.

Coercion

"Simultaneously there is a great deal of coercion on the part of the authorities to push the Indian into Lenasia.

Schools in Johannesburg for Indian children have been closed and even infants in some cases are now called upon to travel from 6 to 19 miles by train to reach Lenasia, which is largely bare veld.

"Granting of permits is no solution nor will it allay the fears of the Indian people who totally reject the Act emphasizing that no justness can flow out of an Act which is inherently unjust."

MISS TEHMI SORABJEE RUSTOMJEE

has pleasure in announcing that she has been appointed as
Agent for:—

NATIONAL MUTUAL LIFE ASSOCIATION OF AUSTRALASIA LTD.

(INCORPORATED IN VICTORIA, AUSTRALIA.)

ESTABLISHED 1869

A LIFE POLICY WITH THE NATIONAL MUTUAL
ENSURES ABSOLUTE SECURITY WITH GOOD BONUSES

Please write or inquire for further particulars:

106 Mansfield Road, DURBAN.

P.O. Box 476.

Telephones: 47888.

Telegrams & Cable: "SORABTEM."

47453.

London Letter

(From Our Own Correspondent)

Salisbury

THE Federal Government is to establish an agricultural college for Africans in Southern Rhodesia which will train African farmers to the same standard as the European farmers are trained in the European agricultural college in the territory. The college will provide a three-year diploma course for between thirty and forty students. The current federal estimates allow £100,000 for the college.

In an editorial, the "Manchester Guardian" writes as follows:

The "Kenya Weekly News" reports a striking statement recently made by Mr. Michael Blundell, the Minister of Agriculture in Kenya, in which he looks forward to the blurring of the hard lines which now distinguish the land units—that is, the European reserves and the tribal reserves. Replying to a debate in the Legislative Council, he said: "Now, Sir, let me turn to the European areas; I believe we are developing a type of African farmer who will, within a decade, be extremely capable, intelligent and hard working, and eminently suitable for small-scale (25, 30, 40 acre) tenancies in the Highlands where, owing to the increasing age of owners, the intensity of individual farmers is dropping." On the other side of the picture he had just previously said: "It is no good the African demanding more and more services as long as they are content to sit on some of the best land in the world for the growing of tea and merely produce off it a few humped cattle with their tails in the air." He made it clear that it is not the Kenya Government's policy to interfere with the existing arrangement of the land units at the present time, but looking at the problem as a farmer he thought that "the people of this country will never get from their land the maximum productivity which lies in it until they get over this senseless division of the land into separate and different partitions." His speech followed another by another farmer, Col. MacKenzie, who also took the view that "for the country to go ahead as it should the time has come when we ought to take a look

at these land barriers." Mr. Blundell's speech does not, as he made clear, betoken any immediate change in Government policy. But it is welcome as an indication of the ideas which are stirring in the minds of thoughtful men. It accords with the outlook of the Royal Commission on East Africa; much of the seed sown by that commission has fallen on stony ground but some has taken root. What Mr. Blundell has in mind seems to be a two-way process; He does not merely propose the transfer of chunks of the "White Highlands" to tribal ownership. He foresees that fairly soon capable Africans will be able to lease land in what is now a European preserve; and at the same time that Africans living in the tribal reserves may lease land now "underfarmed" to others who could make more use of it. What he looks to, in short, is not a change favouring one race against another but a move away from racialism altogether as a basis of land ownership. That will run into opposition from both wings; some Europeans will rally to defend the sanctity of the "White Highlands", some Africans will revive the old cry, "They want to improve your land so they can take it." We hope that men of goodwill and good sense will not be deterred by either cry. Action on those lines clearly lies some way into the future. But there are two intermediate steps. The first is the continuation of the present process of the consolidation of African holdings until the tradition of personal as distinct from communal ownership of land is widely understood and established among African farmers. The other, which flows from it, is the emergence of a group of "master farmers" able to farm on a level with (if on a smaller scale than) their European neighbours.

In Southern Rhodesia a stimulus to farming of this kind has been given by the Native Purchase Areas, where Africans who have shown their ability can obtain by higher purchase holdings substantially larger than are available in the reserves. If there are any areas of unused land in the "White Highlands", there is something to be said for excising them,

not for addition to the tribal reserves, but as a starting point for an experiment on similar lines.

London

There were cries of shame in the House of Commons when Mr. Profumo (Colonial Under-Secretary) replying to Sir Leslie Plummer (Lab.) said: "The use of leg-irons is still permitted in 23 Colonial territories. They are in no cases used as a punishment, but to prevent escapes during transfer or to ensure that a prisoner does not injure himself or others." Sir Leslie: "Are you aware that early last month the Australian Government banned the use of leg irons in New Guinea? Clearly the Australian Government regard this as a medieval and barbaric practice and agree that this is contrary to the declaration of human rights. Will you therefore use your influence to have these instruments banned in the territories for which you are responsible?" Mr. Profumo: "The important thing to remember is that these have not been used in any of the territories for the purpose of punishment. The laws which relate to the use of mechanical devices of restraint are constantly being reviewed and there is evidence to show that

legislation is being brought into line with accepted practice." Mr. Shinwell (Lab.) asked him to consider the matter again, bearing in mind that leg irons were once used in this, and other "so-called" civilised countries.

10,000 Sign Petition To Eisenhower

Cambridge, Mass.

American Quakers in New England delivered to President Eisenhower recently more than 10,000 signatures on a petition urging the banning of nuclear bomb tests.

Nearly half of the signers are from New England, 30 per cent are from Massachusetts, and the rest from the other 42 states and the District of Columbia.

"Our petition campaign will continue," said Russell Johnson, Peace Education Secretary of the American Friends Service Committee and Peace News sales organiser, New England region.

"When we have reached about as many people as with our limited resources we can expect to reach, we shall send President Eisenhower the additional signatures we have then received."

FOR . . .
RUBBER STAMPS

AND

PRINTING

CONTACT . . .

**STANDARD
PRINTING PRESS**

GENERAL PRINTERS

AND

RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET, — DURBAN.

PHONE 61006.
P.O. BOX 2782.

TELEGRAPHIC ADDRESS
"QUICKPRINT"

ESTABLISHED 1927.

Detective Would Not Send Children To Verwoerd School If ...

SINCE the resumption of the Treason Inquiry last week, the Crown has led a large amount of evidence dealing with the agitation against the Bantu Education Act, the boycott of schools and the burning of a number of school and church buildings in the Eastern Cape.

As the inquiry entered the eighth month in this longest case in the legal history of the Union, the accused after a week's adjournment returned to a Hall which has now been fitted out with a "hi-fi" sound system thereby eliminating all the previous complaints regarding the amplifying system.

The Treason Trial Defence Fund has now been registered under the Welfare Act, making it now easier for it to operate on a Union wide basis. The Fund has set itself the target of £100,000.

Detective Not Satisfied

Detective Sergeant D. Sogoni, under cross-examination, said that if there was any alternative to Bantu Education he would not send his children to Bantu Education schools. He added that he would not be satisfied if there was no place in South Africa for his children above the level of "certain forms of labour."

Dr. Solanki

Evidence was also led at the inquiry in respect of speeches alleged to have been made in Johannesburg by Dr. A. Solanki, Messrs. A. M. Kathrada, M. Mitha and Mrs. Amins Asvat.

Should the present inquiry result in a Supreme Court trial, the Crown, it has been announced, will be represented by Mr. Oswald Pirow, Q.C., Mr. Japie de Vos, Q.C., Mr. M. S. Louw, Mr. G. C. Hoexter and Mr. J. Trengove. Mr. Japie de Vos, Q.C. appeared for the Government in the constitutional case. Mr. Pirow has retired from practice. He is at present farming in the Transvaal.

Dr. Conco

Detective Sergeant P. J. Coetzee reading from his short hand notes of a meeting held in Johannesburg in July, 1954, said that one of the speakers there was Dr. W. Z. Conco, of the African National Congress. He was recorded as having said in his speech that: "The African people through their national organisation, the A.N.C., are pledged to free not only the non-whites but also the whites.

The whites must be liberated from fear. This fear exposes itself in the legislation that is passed in South Africa. This fear is expressed best in the racial theme of apartheid."

Non-Violence

Dr. Conco added that the A.N.C. had adopted a programme the aim of which was non-violence. Despite the ban-

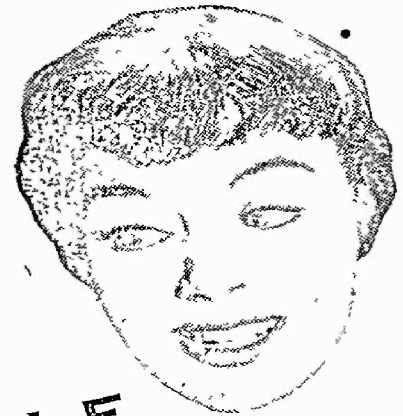
ning orders and deportations, he said, "we shall continue the non-violent plan and no amount of bans and deportations will stop us."

At the same meeting Mr. A. M. Kathrada, another speaker, had referred to the freedom volunteers as "a non-violent army."

Mr. Joe Slovo was recorded as having said that the Congress of the People was not an alternative Parliament attempting to legislate or replace the Parliament of South Africa. The C.O.P. had the limited aim of incorporating in the Freedom Charter the aspirations of the people.

The first non-European woman witness to give evidence at the inquiry was a teacher from Port Elizabeth—Florence Khuloti. So far in all three women have testified at the Drill Hall, two of whom have been Europeans.

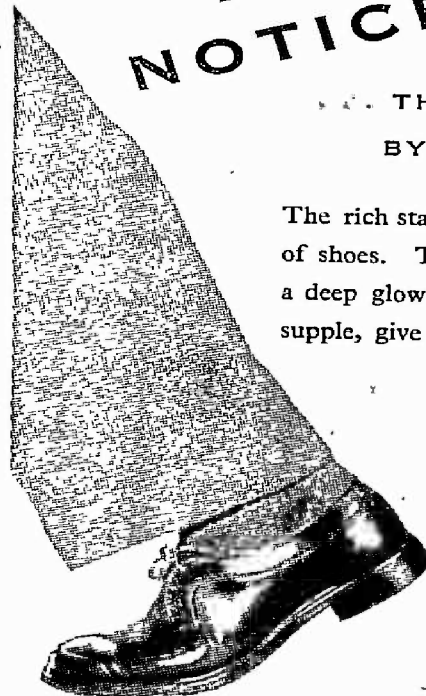
A sound knowledge of bookkeeping is essential to every commercial career. The School of Accountancy's home-study course, backed by 47 years of successful educational service, have helped thousands to succeed. Write for free book "The Direct Way To Success." The School Of Accountancy, P. O. Box 4592 (Z), Johannesburg.

IT'S NOTICEABLE

... THE IMPRESSION MADE BY WELL POLISHED SHOES

The rich stains in Nugget restore the colour of shoes. The finely blended waxes bring a deep glow and gleam, keep the leather supple, give that *noticeable* Nugget shine!

New Books

Political Status of Non-Europeans in Southern Africa —Muriel Horrell	1	6
The Durban Riots and After —Maurice Webb & Kenneth Kerkwood	1	0
Hints to Authors and Journalists—U. B. Ley	2	6
The Early History of Indians in Natal —Right Rev. O. J. Ferguson-Davie	1	0
The Western Areas Mass Removal Prejudice in Western Perspective —Prof. G. W. Allport	2	6
Colour and Christian Community—E. Ross	2	6
Behind the Racial Tensions in S.A.—O. Whyte	2	6
The Cost of Living for Africans—O. Gibson	8	6
Life in the Ciskei—Hobart Houghton	4	0
Racial Laws versus Economic and Social Forces —E. Hellmann	2	5
The Tomlinson Report—D. H. Houghton	4	6
How to Run a Society —H. J. E. Dumbrell and K. E. L. Hooper	2	0
White Civilisation—E. E. Harris	8	0
Race or Civilisation—A. Keppel Jones	8	0
Christian Principles and Race Problems—J. H. Hofmeyr	2	6
Education and Race Relations in S.A.—Davi	2	6
In Defence of a Shared Society—E. Hellmann	2	6
We Come of Age—Senator Dr. E. H. Brookes	2	6
In Quest of S.A.—Maurice Webb	1	0

Obtainable From:

**INDIAN OPINION,
P. Bag, Durban.**

Books For Sale

My Dear Child—Gandhiji	2	8
My Religion—Gandhiji	4	8
Gathered At Babu's Feet	1	6
Truth Is God	4	0
Story Of The Bible—S. K. George	8	6
Hindu Dharma	8	6
A Compass for Civilization—Gregg	6	3
Key to Health—Gandhi	1	6
At the Feet of Babu—Chandwala	8	6
A Preparation For Science—R. B. Gregg	2	6
Babu My Mother—Mannubehn	1	6
Nature Cure	1	9
Story Of My Life	2	6
Unto The Last	1	0
Communal Unity—Gandhiji	25	0
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Gleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhiji—N. Bose	10	0
Bhoo dan Yajna	2	0
Sardar Vallabhbhai Patel (Vol. I)—N. D. Parekh	15	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. Desai	12	0
A Nation Builder At Work —By Pyarelal	1	6
My Experiment With Truth—Gandhiji	15	0

Obtainable From:

**"Indian Opinion"
P. Bag, Durban, Natal.**

BOOKS FOR SALE

COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	6	TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4	6	WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyan	2	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings and Utterances)—M. K. Gandhi	10	0	GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars)—K. T. Shah	15	0	INDIAN CHRISTIANS —G. A. Natesan	7	6
DELHI DIARY—Gandhiji	10	0	SEVEN MONTHS WITH GANDHI —Krisnadās	12	6
MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes	12	6	A RIGHTEOUS STRUGGLE —Mahadev Desai	2	8
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-54)	5	0	GANDHIJI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	9	0
A PROPHET OF THE PEOPLE —T. L. Vaswami	8	6	NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR "B" Vol. I.—M. K. Gandhi	15	0
GITA MEDITATIONS —T. L. Vaswami	8	6	NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II—M. K. Gandhi	14	0
KRISHNA STORIES —T. L. Vaswami	7	6	FROM YERAVDA MANDIR —M. K. Gandhi	1	0
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mashruwala	2	0			
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Facts And Facts—Stanley Powell	6	0			
AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0			

Obtainable from:

**"Indian Opinion,"
P. Bag, Durban, Natal.**

ઈન્ડિયન

ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે સને ૧૯૦૩માં સ્વપાણે.
ભૂતપૂર્વ તંત્રી સ્વ. મણીલાલ ગાંધી

સુમતિ અને કુમતિ એકે એક માનવીમાં છે. માત્ર સારાને બંધાર કે માત્ર ખરાખરા બંધાર કોઈ નથી. બધામાંજ વધારે જોઈ પ્રમાણમાં સહ અને નરસુ છે. પણ જ્યાં વધુ સારપ છે ત્યાં સુખ છે જ્યાં વધુ ખરાખ છે ત્યાં દુઃખ અને ચિંતા છે.
—ગુલસીકૃત રામાયણ.

આથી સારા કેવી રીતે થશે? ખરાખની નિંદા કરવાથી? તેનાથી દુર રહીને? ના શરખતમાં લીધુ વધારે પડી જાય તે તેની ખંટાશ કાઢવા ખાંડ વધારે નખાય છે. લીધુ તેમાંથી દુર નથી કરાવું. એવી જ રીતે સદૃશ્યની કદર કરો.
—ખ. મહેતા.

પુસ્તક ૫૫ સુ—અંક ૨૯ તા. ૨૬ જુલાઈ, ૧૯૫૭. છુટક નકલ પે. ૪

નહેરૂનો ભવ્ય સત્કાર

૧૫ પ્રધાનોની પરીષદમાંથી પાછા ફરતાં પંડીત નહેરૂ કેરો આઠવાણે ત્યારે સુદાનના લાખો લોકોએ પોતાની લાડીઓ ઉઠવી કરી અને ગીત ગાઈ તેમણે ભવ્ય સ્વાગત કર્યું હતું કે જેવું આજ સુધી કોઈપણ મુલાકાતી નેતાઓએ નહોતું થયું.

પોતાની રાજીનું ચીનહ ધારણ કરી તે હજારોની સંખ્યામાં લોકોએ વલ્લ અને સંગીત કરી તેમને સત્કારી હતો. આ પ્રધાન ઉઘાડી કારમાં પસાર થયા ત્યાં અને ઠેક ઠેકણે કાર ઉભી રાખવી હાલતી.

હજારો હાલતીઓ પણ પોતાના વડા પ્રધાનને સત્કારવા ભાં દાખર થયા હતાં. “તમારી મુલાકાતથી સુદાનને ઘણું લાભ થયો છે અને સુદાન તમારી ખીણ મુલાકાતની રાહ જોશે. આપણી વચ્ચે હાલના એક મોટા નેતાજી દાખર નથી પણ એશિયાના દીપક આપણી વચ્ચે છે.

“સાઉથ આફ્રિકામાં મહાત્મા ગાંધીજી જે હડત શરૂ કરી હતી તે હજુ ઘણી તાજ આમારા દીલમાં છે. અને તેથી જ અમે નહેરૂને આવકારીએ છીએ.” સુદાનના પ્રધાને નહેરૂને સત્કારતા કહ્યું હતું.

“હું હાલની શુભેચ્છાનો સંદેશ લખતે આવ્યો છું.” નહેરૂએ જવાબ આપતાં કહ્યું વધુમાં તેમને કહ્યું. “કોમ્યુનિઝમ પોતાનું સ્થાન હવે ગુમાવ્યું છે. મધ્ય પૂર્વના દેશોમાં તે

કોમ્યુનિઝમનું નામ નિશાન જોવામાં નથી આવતું.

“આર્થિક અને સામાજિક દ્રષ્ટિએ મધ્ય પૂર્વમાં ઘણા દેશોને કોમ્યુનિઝમ મદક નથી આવતું. લોકો પોકાર ઉઠાવે અને પોતાની ઉભતી માટે સરકારને પડકારે પણ એ કોમ્યુનિઝમ નથી. હાલ એક પ્રબળાસન વાદી દેશ છે. ભાં બધા રાજકીય પક્ષોને- કોમ્યુનિસ્ટને પણ—સરખાં ઢકકા છે.

તેમના માનમાં મળેલી એક સભા માં પંડીતજીએ કહ્યું: “આને લોકો યાતી માટે જુકાવળા બન્યા છે. બધા દેશો શાંતી માટે અમ આમ સાધા-

રજીતાં ન બજવી શકે, છતાં બધાં નાના દેશો શાંતી જળવાય એવા માર્ગે જાય અને ખીજનું દેશોને મદદરૂપ બને તે મોટા દેશોને વિશ્વશાંતી માટે કાંઈક કરે જ છૂટકો થાય આપણે ખીજના પતનની વાતો ન કરીએ પોતે જ ઉભત થયા માટે પ્રથમશીલ બનીએ.”

વધુમાં નહેરૂએ કહ્યું “એશીયા અને આફ્રિકાના દેશો વચ્ચે શાંતી બંધો સંબંધ નહીં હોય તે ઉભતી કરેવી અશક્ય છે. આપણે કેવી રીતે ઉભત થયું? જો આપણે આપણી ચકતી લદવામાં જ બમાડયું તે? તેથી જ શાંતીનો સવાલ આપણે માટે ઘણો અમત્વનો છે.

“એશીયા અને આફ્રિકાના દેશોએ પોતાનું નવું જીવન શરૂ કર્યું છે. અને તેમની અનેક ઉમેદો તેમને સાધવાની છે. અને રાજકીય આઝાદી તેમને મેળવવાની છે. આઘાદી વગર આઝાદીનો શું ઉપયોગ?”

સાઉથ આફ્રિકનસ, આફ્રિકાનર અને ઈંગ્લીશ બોલનારાઓને પણ આ માટે તદખાર રહેવું પડશે. આશીરવલ સરકારી આજ્ઞાઓ અને જલસાઓમાં તેમની પડખે કાળો બેસશે.

અને જહેર જનતાં આ કેવી રીતે આવકારવાની છે? ગોરા સાથે સમાન પછે લો તેને રાખી સકાવાના છે?

જો સાઉથ આફ્રિકન અને આફ્રિકાનર એમને મદદ નહીં કરે તે એમના હાથ બધિલા રહેશે. મારા લોકો જો આનું મદદલ સમજશે તે જાન્યત થશે એમાં મને તે જરા પણ શંકા નથી.

આ એક આફ્રિકાનરના જીવનમાં ખરેખર મોટી કાંતી છે. કે જેઓએ પોતાના સ્વાર્થ ખાતર આફ્રિકાના ખીજ ભાગથી પોતાને દુર રાખ્યા છે. ધાનાના એલચીને સારા વરતાવની ખાતરી અને નિર્જયતા આપીને આપણે એક બહાદુરીનું પગલું ભરીએ કારણ તેની પછી નાયજીરીયા, લીબીરીયા, અને યાકીના ખીજ પણ આલ્યા આવશેજ.

ધાનાના હાથ કમીશનર

જો હાનીસખર્ગના ‘રટાર’માં જન બરખરની સહીથી એક પત્ર છપાયો છે. તેમાં તે લખે છે કે, “મી. એરિક લો ઘણા લાંબા મીન પછી અંતે બોલ્યા છે કે, સાઉથ આફ્રિકાએ ધાનાના નીજો હાથ કમીશનરને અપનાવવો પડશે. આ રાજનૈતિક પગલું ક્યારે બરાશે એ વિશે એઓએ હજુ કશું જણાવ્યું નથી. મને મળેલા ખબરો મુજબ હું કે સુદતમાંજ આ પત્રજી બરાશે.

મી. લો રાજનૈતીક જનમચીજ છે અને તેમને ઉછેર પણ તેમાજ થયો છે. આથી એમને આપણી અંતર રાજીય સેવાનો પાયો રાખ્યો છે.—અને કુદરતી રીતે તેને નિયધ ન કરી શકાય. જો એમને એની અગત્યતાં જણાવી જ હશે તે કાલ સવારે એલચી નીમશે. જેટલું વધારે ઉતાવળુ પત્રજી બરાશે એટલું સાઉથ આફ્રિકા માટે વધુ સારું થશે જો તે આ ઉપ ખંડની નેતાગીરી લેવા મંતવું હશે તે.

હંડનની હોટેલમાં મી. લોએ ધાના ના વડા પ્રધાન સાથે બોલન કર્યું હતું ત્યારે તેઓએ ઘણી ચર્ચાઓ

એક બળવાન પ્રગતી કારક શકતી

હંડનનું એક વચ પેપર ‘ડી વોલકસ રેન્ટ’ પંડીત નહેરૂની રૂપરખા આલેખતાં લખે છે કે:

“વરસો સુધી સુતેલા એક દેશને આગળ વધારવાર ધા જવાહરલાલ નહેરૂ એક બળવાન પ્રગતીકારક શકતી છે. એ નવા દેશમાં વસવુ હવે આનંદ જનક તેની પ્રગતને જણાવું હશે.

“ખર્ડ એ છે કે પશ્ચીમ જવારલાલ જીને હમેશા સમજ નથી શકવું છતાં તેમની મુલાકાતનો હર્ષ અને તેમને આદર જોઈ નથી થતા. લીધુ અંતર અને પ્રતિકુલતા હોવા છતાં એમ જણાય છે કે, પશ્ચીમ પૂર્વને જલ્લે છે તે કરતા નહેરૂ પશ્ચીમને વધુ જલ્લે છે.”

ધાનાના વડા પ્રધાન નહેરૂને ત્રણ વાર મળ્યા

૧૫ પ્રધાનોની પરીષદમાં હંડન ખાતે મળેલા ધાનાના વડા પ્રધાન અને હાલના વડા પ્રધાન ત્રણ વાર ખાનગી રીતે મળ્યા હતાં.

ડો. નુકુમ્બે પ્રેસ કોન્ફરન્સને જણાવ્યું હતું કે હું કે સુદતમાં હું હાલ પાખી સ્તાન અને ચીન જવા ધારું છું.

આ હંડનની મુલાકાત દરમીયાન ભારતના વડા પ્રધાનને માણકલ સ્ટોટ પણ મળ્યા હતાં અને આફ્રિકાના આરામાં વાટાઘાટો કરી હતી.

ક્યોનું મારી જણ્યુંમાં આવ્યું છે. યુનીયનમાં કાળો એલચી આવે તે તેને “અકરમાત” ન સમજવાનું મી. લોએ નક્કી કર્યું હોવાનું મને જણાવાયું છે. આ નવા આવનાર તરફ જહેરના એકાદ અજ્યુમતા વર્તાન થી આપણે ઘણા વધો કદાચ પાછા હશું.

લોને જોળણું હતું તે મુજબ મને લાગે છે કે તેઓ આ માટે યોગ્ય તે કરશેજ.

ઘણું કામ કરવાનું રહેશે. કાળા એલચી મરિના કેપતા અને પ્રિટોરીયા ના રહેણાજ માટે લોને ચીંતા છે.

હોદ્દ અને કોમનવેલ્થ સાથેનો સંબંધ

(લાંડન ઓબ્ઝર્વર'માંથી વીલીયમ ક્લાઈનો લેખ)

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૨૬ જુલાઈ, ૧૯૫૭.

પ્લુમક્ટીનનો પડકાર

સ્વેદ તંત્રતાને ચાહનારા સ્ત્રી પુરુષોને એ નાણીને સંતોષ થશે કે દક્ષિણ આફ્રિકાની બધા રંગોના નાણીતા નેતાઓએ ઇલાયદાપણા સામે એક સચુક મોરચો ઉભો કરવા એક મિશ્ર પરીપદ ઓલાવવાનો ઠરાવ જે પ્લુમક્ટીન પરિષદમાં થયો હતો તે પરીપદ ભરવાનું નક્કી કર્યું છે.

આ નિર્ણય લેવાયો છે એ પરથી જણાય છે કે ઇલાયદા પણા સામે એક સચુકત મોરચો ઉભો કરવાની તક્યારીઓ ચાલી રહી છે. પરીણામે એ પરીસ્થિતી ઉભી થશે કે રંગલેહના વિરોધીઓ એકત્ર થઈ પોતાનો વિરોધનો મજબુત અવાજ ઉઠાવી શકશે.

સાથે સાથે એ ન જુલાવતું નેઈએ કે આ લડત આપણે માટે એક નવી જ ચીજ છે. આ મોરચામાં આપણે જુદા જુદા વિચારોના અને બીજા સમાજના લોકો લેગા થયું. જે આપણે નાગૃત નહી રહીએ તો આપણે ઇલાયદાપણાના સર્જકોના હાથ વધુ મજબુત કરશું. આથી આપણે વ્યક્તીગત સ્વાર્થો અથવા નાતી લેહની ભાવનાને પકડતી સુકી સમસ્ત પ્રજાના લાભને વિચાર કરવો જરૂરી હશે.

સંયુક્ત પ્રજાને લાગુ પડે એવા એક સવાલ ઉપર આપણે બધાએ એક મત થઈ સાથે ઉભાનો અને લડવાનો નિર્ણય આ પરીપદમાં લેવાવો નેઈએ કે જેથી સમસ્ત પ્રજા તેમાં ભાગ લઈ શકે. આથી જો આ ભરાનારી પરીપદ પ્લુમક્ટીનની પરીપદની ઉમેદ સુજબ મોરચો ઉભો કરવા ઇચ્છતી હોય તો સવેને સ્પર્ધતા એકાદ સવાલ ઉપર બધાને એક મત કરી ફક્ત હેબાવ ખાતરજ નહીં પણ ખરા દીલથી, ઇલાયદાપણા સામે એક નોરદાર મોરચો ઉભો કરવા બધાને પ્રેરે. પરીપદમાં ચર્ચાના આ સવાલો છે. આને આપણને પુરી યાય છે કે; પ્રજાસત્તાકવાદી

ઓનો અવાજ સાંભળવાનો આપણને મોકો મળશે.

વધુ અપમાનની જરૂર નથી

આ દેશના બીન-ગોરાઓ મોટા ભાગના રાષ્ટ્રીય આવકમાં વધારો કરે છે. ફક્ત આફ્રિકનોજ પા ભાગની આવક આ દેશને કરી આપે છે. તેમ છતાં બીન-ગોરાઓને બધા જ ક્ષેત્રોમાં માનવતાહિન વરતાવ મળી રહી છે. અહિં અમે એમ્યુઅમેન્ટનો ઉદ્દેશ કરવા ઇચ્છીએ છીએ. બીજા ઉપર વર્ષોથી જુલાઈમાં આવતાં મેરી-ગોરાઉન્ડ અને લાના રમત ગમત ના પાર્ટો મોટા ભાગની બીન-ગોરાઓની આવક પર આજ સુધી નભમતા હતા. તેમ છતાં આને બધાજ ક્ષેત્રમાં અપવાદ વગર રંગલેહ શરૂ કરાયો છે. વખત એવો હવે આવી લાગ્યો છે કે બીન-ગોરાઓએ એ સમજવું નેઈએ કે રંગલેહનો નાશ કરવા તું તેઓ ના જ હાથમાં છે. એમ્યુઅમેન્ટ પાર્ટ અથવા એવા બીજા ક્ષેત્રોને બીન-ગોરા ઓના પૈસા સાથે ઘણા સંબંધ છે. આથી આપણે માટે તો એકજ સ્વમાન ભર્યો માર્ગ સરળ છે કે, જ્યાં પણ ઇલાયદાવાડા હોય ત્યાં જવાનું બંધ કરવું. તેમ કરવાથી નથી કાચદો ભંગ કરવાની પહીક કે નથી ચારીરીક કટ્ટની પહીક ફક્ત મનને સમભવી લેવાની જરૂર રહે છે. રંગલેહ સામે આવી પણ એક લડત સાચુદાયીક રીતે કરવામાં આવે તો પણ એ ઘણું છે. જે પ્રજા બહિષ્કાર કરવાના વિચારો સેવતી હોય તો આવા સ્થળોનો બહિષ્કાર કરતા થવું નેઈએ. અમારી જાન સુજબ આવા ઘણા ક્ષેત્રોનો લાભ લઈ બીન-ગોરાઓ પણ સ્વમાનને વેગળું સુકી નાણા કમાવવાના સાધન રૂપે તેને અપ નાવે છે. આ શરમજનક કહેવાય,

પંડીત નહેરૂ જરા શંકા થીલ મનથી કોમનવેલ્થની કોન્ફરન્સમાં હાજરી આપવા ગયા છે. તેઓ દીલ્હીથી રવાના થયા તે પહેલા એમને સવાલો પુછવામાં આવ્યા હતા કે કોમનવેલ્થમાં થી નીકળી જવા માટે તેઓ શું વિચારે છે. પહેલા આવા સવાલો પુછાતાં ત્યારે જવાબમાં એમણી ના પાડતા. પણ આ વખતે એમને એવો જવાબ આપ્યો કે આ સવાલ ઉપર અંબીર વિચાર કરી રહ્યો છું. હોદ્દના વડા પ્રધાનની સ્થિતી આને એવી છે કે જેવી એક ખીટીશ લેવર પાર્ટીના વડા પ્રધાન કે જેને અમેરીકા સાથે મૈત્રી ભર્યો સંબંધ બાંધ્યો હોય અને તેથી એમ ના અતુલાબીઓના મેજા સાંભળવા પડે અને તેમ છતાં પોતાની નીતીને યશસ્વી ઠેરવવા મથતાં હોય. એમાં શંકા નથી કે પંડીત નહેરૂ કોમનવેલ્થ સાથે સંબંધ રાખવા ઇચ્છે છે, અને એ સંબંધને સીધે એમને વિચારોની આપણે કરવી પડે છે એ એમને પસંદ છે. તેઓ ને અને એમના સાથીઓને ખીટનની કુશીયારીમાં વિશ્વાસ અને યાન છે અને આ ભાવના ગયા વરસની કોમનવેલ્થની કોન્ફરન્સમાં જણાઈ હતી. પંડીત નહેરૂએ ત્યારે ખીટીશ સરકાર ના ઘણા વખાણ કર્યા હતા. ત્યાર પછી હવે શું બનવા પામ્યું કે હવે વિરોધી થયા ? સુએઝના બારામાં એમની સાથે મત ભેદ થયો એ સુખ્ય કારણ ન ગણાય. પંડીત નહેરૂને નાંજરની વળણથી ઘણુંજ આઘાત થયો હતો છતાં, જ્યારે ખીટને લશ્કરી કુશલો કયો ત્યારે એમને તેનાથી પણ ઘણું સખત આઘાત લાગ્યો. બજ વાપર્યું એનો એટલો વધો ન હતો જેટલો કે ખીટને કોઇ પણ કોમનવેલ્થ સભ્યોને પુછવા વમર અને ખાસ કરીને એશીયાના દેશોના મતને અવગણીને જે પમણું લીધું હતું એનો લાગ્યો હતો, અને તેનોજ તેમને વિરોધ પણ કર્યો હતો. આને પંડીત નહેરૂને એવી ખાત્રી નેઈએ છે કે ખીટીશ સરકાર એશીયાના સાથીઓના મતને યાન આપે છે, અને એનાપર અંબીરતાથી વિચાર કરે છે. કાશ્મીરની નીતી અંગે હોદ્દ ઉપર જે કુશલો કરવામાં આવ્યો છે, એને સીધે પણ જે દેશો વચ્ચે સંબંધ નમડ્યો છે. આને ઘણા હોદ્દોઓના મનમાં એમ થઈ ગયું છે કે, સુએઝના સવાલને કારણે, ખીટન એમની સાથે આવા સંબંધ રાખે છે. તેઓ એમ પણ માને છે કે હોદ્દ તરફ ખીટન બહુ સહાયુત્તી અથવા રસ નથી ધરાવતું.

સુખ્ય કારણ આજ છે. ખીટન પાસેથી સમજણ સહાયુત્તી અને એમના સવાલોમાં રસ હોદ્દ ઇચ્છે છે. આને જ્યારે આંતરરાષ્ટ્રીય સંબંધો ફક્ત બજાપર અથવા આર્થિક-સાંધો નેઈનેજ બંધાય છે, ત્યારે એક દેશ બીજા દેશ તરફથી આવી આચા સેને એ જરા નવાઈ જનક તો લાગેજ. ઘણા લોકો સુલી જામ છે કે વડા પ્રધાનો પણ આણસ છે અને પ્રજાસત્તાક વડા પ્રધાનો ઉપર હજારો માનવીઓની જવાબદારી હોય છે.

આવી સહાયુત્તી જરી-હોદ્દની માગણીમાં પાકીસ્તાન સીલોન અને બાનાના વડા પ્રધાનો પણ સામેલ હશેજ. એ લોકોને એવી ખાત્રી નેઈએ છે કે ખીટનની સરકાર અને એના લોકોને એમના સવાલોમાં રસ છે. આને લોકોને એવી છાપ પડી છે કે ખીટન યુરોપની બહારના દેશો ના સવાલોથી અલગ રહેવા ઇચ્છે છે. અને વડા પ્રધાનોની કોન્ફરન્સમાં ચર્ચા સ્પદ સવાલોની માટીમાં ફક્ત યુરોપને લાગતા વળગતા સવાલોજ હોવાથી આ વિચારને ટેકો મળે છે.

હોદ્દુરયાનની દ્રષ્ટીએ ડુનીયા અને એના સવાલ ખીટનની દ્રષ્ટીથી જોવા લાગે એના કરતાં જુદાજ લાગે. મહાન યક્તીઓ એક બીજા ઉપર છત મેળવવાનો પ્રયત્ન કરે છે એ સવાલ આને ડુનીયાને મન બહુ મહત્વનો નથી નેઈએ કે એશીયાના દેશો સ્વતંત્ર થવાના પ્રયત્નો કરીને સહજ થઈ રહ્યા છે. આ એક મહાન ઇતિહાસીક બનાવ ગણાય. હેટલા ઇસ એક વર્ષમાં કેટલાય એશીયાના દેશો સ્વતંત્ર થઈ ગયા છે અને મળેલી સ્વતંત્રતાને પોતાને માટે ઉચ્ચત જીવન ધારણ ધડવા તથા ડુનીયામાં એમને અવાજ સંભળાવવા માટે વાપરી રહ્યા છે.

એશીયાના લોકોને મન આ જગતી જે મીનથી લખને સીલોન સુધી પ્રસરી છે, જે બહુજ મહત્વની જણાય છે. એની ઉભત ઉપર એમનું આવાનું એમનું કામ અને એમના ખરે એમના રાજકર્તાઓ એમના બાળકોનું શીલણ અને ભમજ એમનું આણું જીવન નિભર છે. એ લોકો એ પણ સમજતાં થયા છે કે, એમના દેશમાં સુધ રહેલાં પરીવર્તનને પરિણામે પાકીસ્તાન, ડુનીયા સાથેના સંબંધો પણ અવલંબે છે. આને એ લોકો સુલામ નથી રહ્યા અને એ લોકો ઇચ્છે છે કે ડુનીયા આ વાતની નોંધ લે. જેપરવાળ એ સામાજ્યસાહિઓ તરફ અપમાન છે. (અનુસંધાન માટે જુઓ પાનું ૩૩૬)

ધાના

ધાના આફ્રિકા ખંડના પૂર્વ ભાગમાં આવ્યું છે. સદીઓ પહેલાં યુલામોના વેપારી ગોરાઓ આ દેશને ઈનારે યુલામો ખરીદવા આવ્યા હતાં. નદીની રેતીમાં સોનેરી રત્નકણ તેઓને જોઈ અને તેથી તે પ્રદેશને "ગોલ્ડ ડેસ્ટ" નામ આપ્યું. પણ જીવું નામ ધાનાજી હતું. "ગોલ્ડ ડેસ્ટ"નો અર્થ "સોનેરી ઈનારો" થાય. યુલામોના વેપારમાં અઠગક કમાણી આપતા આ પ્રદેશને પોતાને હસ્તક કરવા માટે અનેક પ્રયત્નો કરવામાં આવ્યા. અંતે ૧૮૪૪માં માર્ચ ૬મીના ત્યાંના સ્થાનીક સત્તાધારીઓ સાથે એક કરાર કરીને ત્યાં પોતાનો પગ ગોરાઓ સ્થાયી કર્યો. ૧૯૦૧ સુધીમાં સમસ્ત દેશને પોતાની સત્તામાં આવરી લીધાં. પોતાની આઝાદીના અંતિમ દિનની માદ કાયમ રાખવા માટે ધાનાજી ૬મી માર્ચ આઝાદ દિન તરીકે નક્કી કરી આ વરસમાં તે આઝાદ બન્યું.

૩૦૦ વરસ પર આરબોએ ધાનાનો નાશ કર્યો હતો અને ત્યાર પછી યુરોપની સત્તા નિચે તે પ્રદેશ આવ્યો. ધાનાના સ્વતંત્ર રાષ્ટ્ર ધ્વજમાં લાલ રંગ ચક્રીની વાદમાં મુકવામાં આવ્યો છે અને સોનેરી રંગ સોનાની સમૃદ્ધી ખતાવે છે. અને ઘેરો લીલો રંગ વન પ્રદેશની સુંદરતાને આનમાં રાખી લીધો છે. લીલા રંગની પટ્ટી પર એક નાનો તારક છે. એ પણ સૃષ્ટિ સૌંદર્યના પ્રતીક રૂપે રાખ્યો છે.

ધાનાની આઝાદીના જનક હાલના ૧૩મી પ્રધાન ડો. કવામ નકુમા છે. એમની ઉંમર ૪૮ વર્ષની છે. તેઓ સોની વંશમાં જન્મ્યા હતાં. તેમનો પ્રાથમિક અભ્યાસ આપવરી કેમ્પ કોલેજમાં થયો હતો જે તેમનું જન્મ સ્થાન છે. વધુ અભ્યાસ માટે તેઓ અમેરિકા ગયા અને લાંબો અભ્યાસ પૂર્ણ કરી લંડન યુનીવર્સિટીમાં દાખલ થયા. અને તેજ દરમ્યાન રાજદ્વારી પ્રવૃત્તિઓમાં તેઓ રસ લેતા થયા.

ગોલ્ડ કોલેજમાં તેમની લંડનની કાર કોરડી તેમની પહેલા પહેલો ગણ હતી. અને તેથી તેઓને યુનીવર્સિટી મંત્રી પદે ચુંટવામાં આવ્યા. આમાં બે પક્ષ થતાં ડો. નકુમાએ એક નવી સંસ્થા સ્થાપી અને આઝાદીની ચળવળ શરૂ કરી અને પરીણામે તેમને બે વરસ માટે જેલ ભોગવવી પડી. ૧૯૫૧માં પ્રજાસત્તાને માન આપી નવી ચૂંટણી કરવામાં આવી અને સરકારના આશ્ચર્ય વચ્ચે ૩૮ ભેદોમાંથી ૩૫ ભેદો નકુમાના પક્ષે મેળવી હતી. પરીણામે તેમને સભા પૂર્ણ થતા પહેલાજ કાશિવાસમાંથી મુક્ત કરવામાં આવ્યા અને ૧૩મી પ્રધાન

બનાવવામાં આવ્યા. સમસ્ત આફ્રિકા ખંડમાં આ પહેલોજ બનાવ હતો કે દેશનો વડો આફ્રિકન થયો હોય. પ્રધાન પદે આવતાંજ નકુમાએ પ્રજા કલ્યાણના કાર્યોને વેગ આપ્યો.

ધાનાનું ક્ષેત્ર ૩૫ ૯૧,૮૪૦ ચોરસ માઇલનું છે. તેની વસ્તી ૫૦ લાખની છે. અને વસ્તીનો ૬૦ ટકા ભાગ મૂર્તપુજક છે. ૩૦ ટકા ખ્રિસ્તી ધર્મ પાળે છે. અને ખાંડીનો ૧ ટકો ખરલામ ધર્મ પાળે છે. ધાનાનો મુખ્ય ઉદ્યોગ કોફી છે. દર વરસે ૩૦ કરોડ રૂપીયાનો કોફી પરદેશ નિકાસ કરવામાં આવે છે. મેંગેઝીન

ની નિકાસ પણ લાં સારા પ્રમાણમાં થાય છે. ધાનામાં ૧૦ હજાર ગોરાઓ છે, મોટા ભાગના પાટનગર આકામાં વસે છે અને સરકારી કમચારીઓ છે. ખાનો નો વહીવટ આ લોકોનાજ હાથમાં હજી છે. ધીમે ધીમે લાં દેશવાસીઓને મુકવાની નિતી સરકાર અપનાવે છે. આકાની વસ્તી દોઢ લાખની છે. ધાના દીવસે દીવસે આર્થિક અને સામાજિક રીતે યુવ્વ આગળ વધી રહ્યું છે. આકા બંદર હોવાને લીધે સોનું, કોફી, નારીયેલ હીરા, તથા મેંગેઝીનની નિકાસ લાંથીજ કરવામાં આવે છે. ધાનાની વિદેશ નિતી બારતની જેમ સ્વતંત્ર છે.

રહ્યું છે. પણ સાચી હકીમત સાંભળવી હમેશા બહુ ગમતી વસ્તુ નથી. આપણે ક્યાં રહીએ એ બહુ મહત્વનું નથી, પણ કેવી રીતે રહીએ છીએ એ મહત્વનું છે. આપણે જીવનમાંથી શું મેળવીએ છીએ એ મહત્વનું નથી પણ આપણે જીવનમાંથી જીવવાને સુખ અને આનંદમાં જીવવા માટે શું આપીએ છીએ એ મહત્વનું છે.

જુના હાંદુસ્તાનમાં સંગીત નાટક, વૃત્ત, ગ્રામ ઉધ્યોગ, કોતરકામ કે, જે લોકોની પાસે પૈસા હતાં તેઓ આ વસ્તુઓમાં તે ખર્ચતાં હતાં. આને આ વસ્તુ નથી રહી અને હાલ આવનારા ખર્ચના ટેકસથી આ બધી આપણી કળાઓને વુકસન પહેંચશે. એક વખતે એવી વાત થઇ હતી કે આંધ્ર અને બીહારની ઝીણી ખાદી ઉત્પન્ન કરવાનું બંધ કરવું કારણ કે, સાધારણ માણસ માટે એ વધારે મોણુ ગણાતું. આંધીજીએ ભારે કહ્યું હતું કે ઉલ્લોગમાંથી સૌંદર્યને કોઈ દીવસ મરી જવા ન દેવું અને હમેશા કોઈકને કોઈક ઝીણી ખાદી ખરીદનાર મળશેજ. અને આગળ જતાં આમ જ થયું હતું.

મે નાણા મંત્રીને અરજ કરી છે કે તેઓ સ્ત્રીઓના કપડા તથા ધરણાને ટેકસથી દુર રાખે. હાંદી ઓનું ઘર એ એવું રાજ્ય છે. ધરણાને વેપાર આને બહુ સારો નથી ચાલતો મોટા ભાગના ધરણાના વેપારીઓ પાસે જુનો માલ હોય છે. એક સ્ત્રી તરીકે જે કોઈ પણ પુરુષ મારા કપાટ તપાસવાની વાત કરે. એનો હું સખત વિરોધ કરીશ. માનવોના જીવનમાં અમુક સીને એમની વ્યક્તીમત ગણાય અને એમાં સરકારે દખલગીરી ન કરવી જોઈએ.

આપણા દેશમાં જીવનને મોટા ખર્ચ કરે છે આથી તે ઉપર ટેકસ મુકવામાં આવે તો તે ખોટું નહીં ગણાય અને કાચકારક નીવડશે. સાથે સાથે બરનાર પણ તે બરી શકશે કારણ એટલા મોટા ખર્ચમાં જરા વધારે ખર્ચ બહુ નહીં જણાય.

અમુક લોકોએ સુચવ્યું છે કે મંદીરોમાં ઘણી મીલકત છે. એને જપ્ત કરવી જોઈએ તેના કુર્તા મંદીરોના ઉપરીઓને એમ સુચવી શકાય છે કે, પેટીઓમાં રાખેલી એમની મીલકતને તેઓ શીક્ષણ વિગેરે માટે વાપરે તો એ ધરણાનું કામ ગણાયશે.

હું આશા રાખું છું કે જ્યારે લોક સભા મળશે અને પૈસા ભેગા કરવાના રસ્તા ઉપર વિચાર કરશે, સારા મેં સુચવેલી વાતો ઉપર પણ વિચાર કરવામાં આવશે.

મારી દ્રષ્ટીએ સત્ય હકીકત

આરોગ્ય પ્રધાન અમૃત કોર

નાણા મંત્રીએ કહ્યું છે કે, આપણા જેવા મરીજ દેશ માટે આપણા વહીવટી તંત્રનો ખર્ચ ઘણો વધારે પડતો છે. મને ખાત્રી છે કે આ વાત આ દેશના પ્રધાનો તથા પ્રાંતીક પ્રધાનોના ધ્યાનમાં હશેજ. આપણી મધ્ય ધારાસભામાં અને પ્રાંતીક ધારાસભામાં પ્રધાનો અને ઉપ-પ્રધાનો ઝોઝા કરી ચકાવ ખરા. આપણે એમ લાગે કે પગારો ઝોઝા કરવામાં ઘણો ફાયદો છે પણ આથી ઘણો ફાયદો નહીં થઇ શકે. કારણ કે આજેજ પગારો ઘણો વધારે નથી અને ખરચા વધારે છે. જે નાના ધરોમાં રહેવાનું થાય તે એટલુંજ ધાવ કે તોકરો ઝોઝા કરવા પડે અને તેથી આને આ દેશના હજારો બેકારોની વસ્તીમાં વધારોજ માત્ર થશે.

હું એ વાત નથી કહ્યું કરતી કે નવી દિલ્હીમાં આપણા વડા પ્રધાનનો નીવાસ ઘણો મોટો ગણાય. આ ઘર ફક્ત મહેમાનો માટે વાપરવામાં આવે કે, આજની જેમ વડા પ્રધાન અને એમના અસખ્ય મહેમાનો માટે વાપરવામાં આવે એમાં ખાસ કાંઈ ફરક પડે એમ મને નથી લાગતું. લાંબી દ્રષ્ટીએ જોતા, આજે જે રીતે એ મકાન વાપરવામાં આવી રહ્યું છે, એમાં ખરચ ઝોઝા થાય છે. વડા પ્રધાનના રક્ષણ માટે જે પગલા આપણને ભરવા પડે છે, એ તો આપણે ચાલુ રાખવાજ પડશે. કારણ કે ન્યાં સુધી ઝનુની માણસો આપણા દેશમાં મોઝુદ છે કે જેને આપણું અમુલ્ય રતન જીવે લીધું છે ત્યાર સુધી આપણે આપણા વડા પ્રધાનની પુરે પુરી રક્ષા કરવીજ પડશે.

હું જાત અનુભવથી કહી શકું છું કે, આપણા વડા પ્રધાન અને એમનું કુટુંબ અસંત સાદાપથી રહે છે. વડા પ્રધાન ખરચ ઉપર ઘણોજ કાજ રાખે છે, અને જેટલો ઝોઝા ખર્ચ થઇ શકે એટલો ઝોઝા કરે છે. હું ધીટનના વડા પ્રધાનના મકાનમાં ગઇ છું અને કનેડા અને ઓસ્ટ્રેલીયાના વડા પ્રધાનોના ઘર પણ ઘણા મોટા અને સુંદર છે. દાખલા માટે આ ત્રણ દેશો બસ છે. આપણા દેશમાં

આપણા રાજ્યના વડાનું અથવા વડા પ્રધાનનું જીવન ઘણું સાદું છે, અને તેઓને મોટા મોટા અથવા ઉપરનો બપકાનો શોક નથી પણ અમુક હદ સુધીનો મોજો તો દરેક દેશના ઉપરી જો રાખવો જોઈએ અને એ વસ્તુ આપણા દેશમાં નવીન નથી.

વધુ મહત્વની વસ્તુ તો આજે એ છે કે સરકારી સ્થાનો ધરાવનારોએ પોતાની જવાબદારી પુરેપુરી રીતે સમજ લેવી જોઈએ. અને એમને ઉચ્ચ આદર્શોપર જીવવું જોઈએ. એ લોકોએ ઠામીવાદ અથવા પક્ષપાતથી હમેશા દુર રહેવું જોઈએ.

આપણા માનનીય ઉપ-પ્રમુખ ડેટલ્સ મોટું સ્થાન ધરાવે છે અને જ્યારે જ્યારે તેઓ પરદેશ જઈ આવ્યા છે, સારે સારે આપણા તથા તેમના નામને વધુ તેજસ્વી બનાવી આવ્યાં છે. તેમ જીવતાં એમને હમેશા સાદાપથી અને એકલા મુસાફરી કરી છે હું જાણું છું કે જ્યારે તેઓ મોરોમાં હતા સારે એમને ઝોશીસમાં ઝોઝા કામ કરનારા રાખ્યા હતાં. અને આજે દિલ્હીમાં પણ એમને એમજ કહ્યું છે. તેઓ મોટા તત્વજાની અને હાંદુધર્મનું ઉડું જાન ધરાવનારા છે. એમને હાલમાંજ એક ભાંધણમાં જણાવ્યું હતું કે આજે હાંદુસ્તાન ચારીત્રની કસોટીના અભીર સમયમાંથી પસાર થઇ

ગાંધીજીની જીવન કથા

(કથનાર : ગરફૂડ મરેય)

પ્રકરણ ૨૦મું

સત્યાગ્રહ આશ્રમ

વિષ્ણુ પ્રથમ યુદ્ધ જ્યારે શરૂ થયું હતું ત્યારે ૧૯૧૪ માં ગાંધીજી અતે હીંદ પાછા ફર્યા. થોડાક વખત માટે રાજકીય ક્ષેત્રમાં ભાગ ન લેતા ફરી હીંદની પરિસ્થિતિનો અભ્યાસ કરવાનો નિશ્ચય તેમને કર્યો. એમને જાણતું હતું કે; હીંદને સૌથી વધુ શોની જરૂર છે.

એમને ઘણા વખતથી લાગ્યા કરતું હતું કે, ગ્રામ્ય ઉલોમ, અને વધુત તમા કાંતણુ શરૂ કરવા જોઈએ. હીંદ કરોડોને ખરેખરે પરદેશથી પોતાના સંતાનેના અંમ ઠાકણુ માટે કપડા ખરીતું હતું. જે હીંદ પોતાના કપડા પોતે જ પનાવે તે આ નાણા પરદેશ ન જાય. કરોડો હીંદીઓ એવા હતાં કે જેમને પેટા ધંધાની જરૂર હતી. જે તેઓને કાંતતા અને વણતા શિખ વવામાં આવે તે કામ વગરના ન રહે અને વળી તેઓ ખીજાનો ધંધો આથી પડાવી પણુ ન લે. વળી જે દેશમાં કરોડોની વસ્તી હોય એવા દેસમાં ઢાલિ ખનાવેલા માલના લેનારા પણુ મળી જ આવે.

કાંતણુ કાંઈ કામ છે કે, તેને ખપા મારતા મારતા પણુ કરી શકો. સ્ત્રીઓ જે નવરાસનો વખત કુચલી કરવામાં ખગાડે છે તેઓ ઘણી સડ-લાઇથી તેજ વખતે કાંતણુ પણુ કરી શકે. આવી રીતે આજસના સમયને સહ ઉપયોગ કરી તેને ઉલોમના સમય માં ફેરવી શકાય.

આ નવા આદર્શના પ્રયોગ માટે હીંદનું પ્રાચીન શહેર અમદાવાદ ગાંધી જીને ઘણુ ગમી ગયું. ત્યાં સ્વાશ્રયી બની પોતાની કમાણી કરવાનું ગાંધીજી એ જોડેને શીખવવા માંડ્યું.

ખીજાઓ જેવી રીતે સામાન્ય જન સમાજમાં કામ કરે છે તેવી રીતે કામ શરૂ કરવાનું તેમને ન ગમ્યું, કારણુ તેઓ માનતાં કે શિક્ષક વિદ્યાર્થીને જે શિખવવા માંગે તેમાં તે પુર્ણ પારાંખત હોવો જોઈએ. જુના જમાનાની જેમ જાણવા માટેના પવિત્ર આશ્રમ જેવું તેમને એક સત્યાગ્રહ આશ્રમ આથી શરૂ કર્યું. આ આશ્રમમાં ૨૫ સભ્યો એકત્ર થયા અને તેઓએ પ્રતીજ્ઞા કરી કે સ્વાર્થી પૂતીને તણ ખીજાઓ માટે સર્વવંતો ત્યાગ કરી સેવા કરવી. બધા એકજ કુટુંબીઓ તરીકે તેમાં રહેવા લાગ્યા.

કુંક વખત પછી આદર્શની પહેલ કરવાની કચ્છાને વશ થઇ દરીજન કુટુંબ

ને આશ્રમમાં દાખલ કરવામાં આવ્યું. આ કુટુંબમાં મા, બાપ અને એક બાળકી જેવું નામ લક્ષ્મી હતું તે હતાં. આ લોહી ઘણા સારા અને ખુબ કામ કરનારા હતાં. પણુ છતાં દરીજન હોવાથી ગાંધીજીના ઘણાં મિત્રો આથી યુરસે થયા. આશ્રમના સારા કાર્યો માટે ઘણા મિત્રોએ મોટી મોટી રકમો આપી હતી. એ બધી ભેટો હવે બંધ કરવામાં આવી અને આશ્રમમાં આવતું પણુ મિત્રોએ તળ્યું.

ગાંધીજીએ એની પરવા ન કરી. એમને હમેશા યતું કે તેઓ સત્યને માંગે રહે તેા ધરખર તેમની સાથે જ રહેશે. જે કે આશ્રમને નાણાની ઘણી જ જરૂર હતી. છતાં તેઓને ખાત્રી હતી કે ધરખર તેમને તણ નહી છે.

અને ધરખર એમની શ્રદાને સાચી પાડી. એક અજળ્યુ વ્યક્તીએ ૧૩૦૦૦ રૂપીયાની ભેટ એમને ધરી.

સમય પસાર થતાં આશ્રમે સુંદર કામ કર્યું. મામડે મામડે ફરી તે ત્યાંના રહેવાસીઓને સ્વાલક્ષ્ણી બનવાના પાઠો શીખવવામાં, અને

તેઓને ઉત્ત ધવા સમજાવવામાં આશ્રમે વખત આપ્યો.

ઘણીવાર ગામડામાંથી સહકાર ન મળતાં, આશ્રમ વાસીઓ પોતે મામડા ને સાફ કરવું મેથુ ઉપાડી ઘાટી દેવું અને મટરોને માટે ખાડા ખોદવા, રસ્તા સાફ કરવા વિગેરે કાર્યો જે અદલાદક ન હોવા છતાં જરૂરી હતાં તે કરતાં. અતે ગ્રામ્યવાસીઓ શર-માતાં અને પોતે કરતાં થતા. એક વાર સ્વચ્છતાં ગમતી થાય પછી ફરી ગંદવાડને રસ્તે તેઓને જવું નહોતું મમતું.

એક બાણુ આશ્રમનું આ સુંદર કામ શરૂ હતું ત્યારે ખીજ બાણુથી ગાંધીજીએ ક્ષિતનને નિશ્ચ યુદ્ધમાં મદદ પણુ કરવાનું કાર્ય સ્વીકાર્યું હતું. એમને એમ લાગતું કે હીંદની ફરજ છે કે, ક્ષીટનના તકલીફના વખતમાં તે તેને મદદ કરે, આથી લશ્કરમાં ભરતી કરવાનું કાર્ય તેમને ઉપાય્યું. તેમને એવી પણુ આશા હતી કે બહામાં ક્ષીટીશ સરકાર હીંદને આજાદ કરશે. લશ્કરની ભરતીનું કામ એમને એટલા બધા શ્રમથી કર્યું કે અતે તેઓ માંદા પડ્યા. આજ એ મંદવાડ હતો કે, જેમાંથી સારા યવા કરતુરખાએ તેમને બકરીતું કુષ લેવા જણાવ્યું હતું.

[આ લેખ ડોપીરાઇટ હોવાથી લેખકની અંજુરી વગર એનો ઉપયોગ ન કરવા લાવામણુ છે.]

ચર્ચાની લેકટ

ઉપલા મયાળા નીચે સ્ટાર અંગ્રલેખ લખતાં લખ્યું છે કે; “એકાદ લોગી-કાળા-ગોરાની-પ્રાયના જોડાવીને કાપ પણુ ગોરો અથવા ચર્ચાના સભ્યો યુનેમાર નહીં ફરે પણુ પ્રધાને જાહે-રાત કપી પછી એમાં ભાગ લેનાર આ-ક્રીકન યુનેમાર ફરશે. આથી અગ્રીતરફથી જાહેર કરાવવા નિવેદનનો ખરો અથ એ થાય છે કે, ખીજરે નેડીવેને કાપવા નો વિરોધ કરવા પડકાર્યો છે. આથી આમ કરીને ખીજરે કાપવાનો અંમ કર્યો ગણાય.”

“ચર્ચાનું” પૂનજુ ન્યાયી છે? એમને લાગે છે છે કે ન્યાયી છે. પોતાની એક નાની આંમળી ઉચ્ચાને ડો. ફરુ-અડ જેટલા ધુવે એટલા મરણીયા ઉભા કરે છે. અમારી તેને બધામણુ છે કે તે પોતાના ખીજામાં જ પોતાનાં ઢાથ રાખે.”

પુદાઈ ખીદમતગારો

પુદાઈ ખિદમતમાર નેતા ખાન અબ્દુલમદ્દારખાને પશ્ચિમ પાકિસ્તાનમાં આંચાય વિનોખાના જુદાને દાખલ કરવાની હિમાયત કરી છે. પુદાઈ ખિદમત ખરીના વડામથક સરદારખાન ખાતે પત્રકારોને તેમજુ એવું જણાવ્યું હોવા તું કહેવાય છે કે આના આદિભનુને જે સરકાર તરફથી ટેકા મળે તેા તેને ઘણી જ સફળતા પ્રાપ્ત થાય તેમના જણાવવા પ્રમાણુ જમીન વિહોણા મજોતિયાઓને પોતાની જમીનનો અપુર્ક ભાગ દાનમાં આપવા પશ્ચિમ પાકિસ્તાનના મોટા જમીન માલીકો સ્વેચ્છાપુર્વક સંમત મશે.

વોશીંગ્ટનની સુલાકાત

પ્રમુખ આઇઝનહાવરે માર્શલ ડુકેવ સાથેની મિત્રતા વિષેની ‘કરેલી વોતોમાં જણાવ્યું છે કે રશીયન નેતાઓ વોશીંગ ટનની સુલાકાતે આવે તેથી કથું તુક-સાન નથી થતું એમ તેઓ માને છે. રશીયન એલચી ખાતાના એક અધી કારીએ કહ્યું છે કે જે આમનજુ મળે તેા માર્શલ કુસ્ચેવ પોતે પણુ યુનાઇટેડ સ્ટેટસની સુલાકાતને આવ-કારશે ખીજ એક અધિકારીએ કહ્યું છે કે પ્રમુખ આઇઝન હાવર મોસ્કોની સુલાકાતે જાય તેા વળતી સુલાકાતે કુસ્ચેવ પણુ આવશે.

પ્રમુખ નાજર

છણટના પ્રમુખ નાસરતું ખુન કરી એની સરકારને ઉચલાવી પાડવાના આરોપ માટે ૧૬ કાવત્રા ખોર માણુ સોને ૧૯મી જુલાઈએ પકડીને જેલમાં રાખેલા છે તેઓ પૈકી કોંગ કારકના અમલમાં જે ટેબીનેટ મીનીસ્ટરો પણુ છે. આ કાવત્રુ જોડવાનારો જનરલ નજુબ કે જેમણુ કોંગ કારકને નસાડ્યો હતો તેને યુન:સત્તાપર લાવવાનો ઇરાદો રાખતાં હતા. (અનુસંધાન માટે જુઓ પાનું ૩૩૬)

વિવિધ વર્તમાન

શાંતી વાહીઓનો એ. ટેસ્ટ સામે વિરોધ

અમેરીકાના શાંતીવાદીઓનાં એક જુથે ટેસ્ટ સામે ગાંધીમન રીતે વિરોધ કર્યો હતો. આ સીતોર શાંતી વાદીઓએ જણાવ્યું હતું કે; “અમે જોખી અને લેખીત વિરોધો કરવા માટે હવે તઈપાર નથી. આ બધાનક પાપ સામે હવે અમે નવતીક રીતો અખત્યાર કરી અમારો જાન આપવા અમે તઈપાર થયા છીએ. તેથી અમે નવા જોખો સામે નાગરીક અસહકાર કરીએ છીએ.

કોઈ પણુ સરકાર યોમના અખતરા કરે તેની સામે અમે અમારો સખત વિરોધ જાહેર ફેરીએ છીએ. અમે કોઈને અપવાદ નથી માનતા, અમને લશ્કરી નીતીમાં શ્રદા નથી, કે જે દુનીયાની શાંતી માટે જરૂરી હોવાનું જણાવાય છે.

શસ્ત્રોનો અમ તેના ઉપયોગને રોકશે એમ માનવુ અમને યોગ્ય નથી લાગતું. આથી એમસ્ટ ઠણથી અમે અહીંસક વિરોધ કરશુ.

યુદ્ધ અને સ્ત્રીઓ

ફ્રેન્ચ યુનેન્સ યુનીમનની ફરી કોંગ્રેસે એલજરીયાની સ્ત્રીઓને નિચલો સંદેશો પાઠવ્યો છે.

“યુદ્ધ જે તમારા કુટુંબને અને દેશ ને દુ:ખ અને યાતનાઓ આપે છે તે દીવસે દીવસે વધુ બધાનક થતું જાય છે.

“તમારી જેમ જ અમે પણુ આ યુદ્ધને ધિકકારીએ છીએ કારણુ તે આ-પણુ ઠહાલામાં ઠહાલાઓનો ભોગ લે છે.

“અમે તમારી સહીંગેત્રી રાખવા ઇચ્છીએ છીએ. અને તેથી આપણા દેશો વચ્ચે સારો સબંધ રહે એવો મામ’ શોધી શકાય એવી ઉમેદ અમને છે.

“અમે લોહી વઢાવવુ અને યુન બંધ કરવા ઇચ્છીએ છીએ. અને તેથી અમે અમારા દેશની પત્નીઓ અને માતા ઝોને ખુબ ખાર દખ અપીલ કરીએ છીએ કે આ સામે સખત પમલા બરે.”

નવીન ફીલમ સેટ આવી ગયા છે તરત મંગાવો			
સતી અનસુયા	૨	રૂ.૧૬	૧૧ ૬
મીસીસ કોકો-કોલા	૪	"	૩૩ ૦
મરીન ડાઇવ	૪	"	૩૩ ૦
લાલ પરી	૩	"	૨૪ ૯
ચક્રધારી	૬	"	૪૯ ૬
હલા ગુલા	૫	"	૪૧ ૩
હવીમતાઇ કી બેટી	૫	"	૪૧ ૩
મુસાફીર ખાના	૪	"	૩૩ ૦
મુનીમઝી	૬	"	૪૯ ૬
મસતાની	૬	"	૪૧ ૩
બાય બાય રે બાય	૪	"	૩૩ ૦
કીસમત કા ખેડ	૪	"	૩૩ ૦
બગરૂતી	૩	"	૨૪ ૯
નાગીન	૬	"	૪૯ ૬

Packing charge & postage for Union 6--0 and Rhodesia 7--6.

BHARAT MUSIC SALOON

AND BOOKSELLERS
(Corner Grey & Lorne Street)

286 Grey Street,
Phone : 2948F.
DURBAN.

લગન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

મુરતી જમણના અમે સ્પેસલીસ્ટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના કોઈ પણ ભાગમાં તમારે મુકામે આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ડાક્ટ વર્કશુ.

કેપીટનસ બાલકની હોટેલ

(ધી કેનર મીકાઈ હાઉસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના યુથાપર - ડરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ : KAPITAN.

Phone 332651 P.O. Box 1549 Tel. Add ENBEEDEE

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS
HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેસમી તેમજ મુલરાઈ કાપડ, વુલન જર્સી, વુલ, બાળકો માટેનો નવ નવનો માલ, ધર વપરાશ માટે તેમજ લગ્ન પ્રસંગોએ શણગાર માટે રીબન વગેરે માટે અમારે લ્લાં પ્રથમ તપાસ કરવા બલામણુ છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

બોક્સ ૧૫૪૯.

હોંદની મોટામાં મોટી વિમાની કમ્પની તમારી સેવામાં

—ધી—

ન્યુ ઈન્ડીયા ઈન્સ્યુરન્સ

કંપની લીમીટેડ

સાઉથ આફ્રિકાના એકલ મુખ્ય પ્રતિનિધિ

રૂસ્તમજી બલભાઈ રૂસ્તમજી

૧૪૦ ક્વીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

સેવા અને નિર્ભયતા

માટે અમને મળો.

બધી જાતના વિમાનો અમે ઉતારીએ છીએ.

પી. એ. બોક્સ ૧૬૧૦.

રેસીડેન્સ : ૧૧૧ ઇસ્ટવનથ એવન્યુ,
ડરબન.

ટેલીફોન:

ઓફીસ : ૨૫૮૮૫

રેસીડેન્સ : ૩૬૪૧૩.

ધરો ખાલી કરવા પડશે

નેહાનીસખર્ગના વેરટન એરીયાકમાં રહેતા ૨૫ હજાર કુટુંબોને તા. ૨૭ ઓગસ્ટ ૧૯૫૭ સુધીમાં ખાલી કરવાની નોટીસો આપાઈ ગઈ છે.

૯૦૦૦ હજાર હોંદીઓ હુનાસીખ જશે પણ ત્યાં ધરોની ગોઠવણ નથી. ૭ હજાર કલડાં, ૨ હજાર મલાય, ૭૫૦૦ હજાર ચીનાઓને પણ આ કામદો અસર કરશે. ચીનાઓ માટે તો ૬૭ જાતો પણ નક્કી સરકાર તરફથી નથી થયાં.

ઓગસ્ટની ૨૭

છેલ્લો દિવસ ૧૯૫૭ના ઓગસ્ટની ૨૭ તારીખ છે તે દિવસે એ વીરતાર ના સોશીયાટાઉન અને ખીજી જગ્યાએ રહેતા ખીન-ગોરાઓએ પોતપોતાની જગ્યાઓ ખાલી કરી જવાની છે, ખાસ કરીને ઘણા હોંદીઓ આ વિસ્તારો માં મોટી મીલકતો અને વેપાર ધરાવે છે અને જે તેઓને એ વીરતારમાંથી કાઢી મુકવામાં આવશે તો તેઓને ભોગવવી પડનારી તુકસાનીનો આંકડો લાખો પોંડ સુધી પહોંચશે...આ ઉપરાંત તેઓને ધરખાર અને ધંધા શબ્દખાર વગર રખડતા યજી જવું

પડશે, કારણ કે યુમાવેલા આ ધરો અને વેપારો ધંધાને બદલે તેઓને ખીન ધરો અને વેપારો મળી જાય એવું નથી.

નેહાનીસખર્ગ સીટી કાઉન્સિલ

આ કાઉન્સિલની એક ખાસ સભ્ય-કમીટીએ ડો. ડોંગીસ આમળ રજુઆત કરી એવી વિનંતી કરી છે કે નેહાનીસખર્ગ શહેર માટેની આખીને આખી ચોજના જ્યાં સુધી તદ્દપાર નહીં યાપ્યાં સુધી મજકુર વીરતારોને લગતા ડોઇ પણ જાહેરનામાં લાગુ પાડવામાં ન આવે.

ડી. વો. હંચગો

આ જાહેરનામાં સામે યતી ટીકા ઓનો જવાબ આપતા ગ્રુપ એરીયાક ઘોરડના ચેરમેન મી. ડી. વો. હંચગો એ પ્રોટેરીયામાં જણાવ્યું હતું કે તકલીફ અને અમવડ પડે તો તે માટે રાહત આપવાની ગ્રુપ એરીયા એક્ટ માં નોગવાઇ રાખવામાં આવી છે. ભુતકાળમાં મજકુર ઘોરડને રાહત માટે જ્યારે માંગણી થઇ છે ભારે હંમેશા તે રાહત આપવા આવર રહી છે આવું આ ઘોરડ કરી શા માટે નહીં કરે તેવું ડોઇ કારણ નથી.

ડા. ઇ. કેવિસનો જવાબ

મી. હંચગોને જવાબ આપતા ડાંગસવાઇ ઇન્ડિયન પ્રોવિસે જણાવ્યું છે કે ગ્રુપ એરીયા એક્ટ હેઠળ ખરી રાહત મેળવવાની નોગવાઇ નથી કારણ એ એક્ટનો મૂળ હેતુજ તો હોંદીઓ નો આર્થિક વીનાશ કરવાનો છે. સોશીયાટાઉનમાં ચીનાઓની થયેલી હાલકવાલીની વાદ હોંદીઓના હિલોમાં તાજી હોઇ તેમને દીવાસો મળી શકે એમ નથી.

ખરી તકલીફ અને સુસીપ્ત તો એમાં છે કે આ વીરતારોમાં વસેલ હોંદીઓને તેઓના ધરો અને વેપારો માં રંગરેવના કારણે ઉખેડી નાંખવા માં આવે છે અને ગ્રુપ એરીયા ડીવેલોપમેન્ટ ઘોરડ તેઓની મીલકતો ની જે કીમત આંકી છે અને રીસેલ્વમેન્ટ ઘોરડે તે મનજકુર રાખી છે તેથી એજ સાખીત થયું છે કે હોંદીઓ જે દેહશત રાખે છે તે ખરી છે. હોંદીઓ લેનીધીવામાં ધોલાઇ જાય એવું સત્તાવાલાઓ તરફથી સાથે સાથે ધણું દબાવણ પણ લાવવામાં આવી રહ્યું છે... નેહાનીસખર્ગમાં ફેટલીક હોંદી સુલો બંધ કરી દેવામાં આવી છે અને ફેટલીક કેકાણે બાળકો તો છથી ઓમ-ણીસ માઇલ મુસાફરી કરીને ડેહ લીનાસીયા સુધી જાય એવું કરવામાં

આવી રહ્યું છે. અમુક લોકોને પરચોટો આપવામાં આવે એ ડોઇ ઉકેલ નથી અને તેથી હોંદીઓની ખીક જાણી થશે નહીં.

આ ઉપરાંત ચાઇનીસ લોકો માટે જમા નક્કી કર્યા વગર સરકાર તેઓ ને જમા ખાલી કરવા કહે છે.

નેહાનીસખર્ગ રટાર પોતાના અમલખ માં આ આરામાં લખે છે કે, લોકોને તેમના ધર ખાલી કરવા “પ્રધાન કહે છે પણ તેમને ક્યાં રહેવાનું છે અને સંતોષ છે કે જેમ તેની કરી પણ તપાસ કે નોમવાઇ કર્યા વગર. આ રીતે આ એક્ટ અમલમાં મુકાય છે કે જેવી તેને માટે શરવાતમાં આચારખાઇ હતી.”

એનોને વાંચવા માટે

હરખનની ગુજરાતી મહિલા મંદળે પોતાના “શૈષ્ય મહોત્સવ” પ્રસંગે સવાસો પાનાનો દળદાર અને સચિત્ર અંક બહાર પાડ્યો હતો. જેમાં રસીક વાર્તાઓ અને વિવિધ લેખોનો સુંદર સંગ્રહ છે. તે આ ઓફીસમાંથી શી. ૨-૬માં મેળવી શકાશે.

‘Indian Opinion’, P. Bag, Durban.

હવે તમારે નિરાશ થવાની જરૂર નથી!

કારણ? ?

ક્યાં જશો ?

નથી રહેવું છે અદલાસ, ખની જવું છે ફેશનેબલ ? આ દુનિયા બધી પલટાણી, રે! નથી રહેવાના જીનવાણી! હુંગડાં સાઠાં દો ફગાવી, સાડી કે અંબર લો સોહાવી, જોડા ખાસડાં કેવા? છી! છી! મંગાવી લો છુટ જાચી એડીના! સુતરાક કાપડ, કેવું જીવું? નાઇલોન ફેશમ? અહા! સોહામણું મગ, ચણા હુવેર કે દાળ, મળે છે બહુ અહંયા જ! માટે— ચાલી આવો તમે સમજ, મણિલાલ રતનજીની કંપની

- * તમારી માનીતી સાડી—બનારસ જરી જોજોંદ, બનારસ ફેશમ, ગેમુરી, સીક્રીન, કારમીરી, જરીડીનસીલ, કોર પાલવ, દેશી પટોરા વગેરે ઉલ્લી ડીઝાઇનમાં આવી ગઇ છે!
- * તમને ગમતી ઘોરડર્સ—બનારસ ઘોરડ, ફેશમી કોર પાલવ, જરી કોર પાલવ, જરીની કોર : રૂપેરી તથા સોનેરી વગેરે આકર્ષક રૂપમાં મળશે.
- * નાઇલોનમાં સાડી તેમજ ડ્રેસ અને બ્લાઉઝ માટે કાપડ તમને મન પસંદ મળશે.
- * તમારી પુત્રી માટે બ્લાઉઝ તથા ડ્રેસનું કાપડ અનેક વિધ રંગમાં મળશે.
- * લગ્નને લગતી દરેક ચીજો—પૂજનો માલ, થર, કંકણ વગેરે માટે અમને મળો.
- * દેશી કરિયાણું મોઠા જથ્થામાં સાફ તેમજ કિંશાયત લાવે મળશે.
- * તમારી દરેક જરૂરીયાત માટે તમારી માનીતી હુકાને જ આવો :

શુંખારના સાધનો—કંકુની શીશી, માંદલા, વાળ, અંમડી, પાટલા રેશમી કુમટા, જરીની વેણી જરીના જોડા વગેરે હમણાં નવા રોકમાં આવ્યા છે.

“એકે નૂર, આહમી હજાર નૂર કપડાં”

પિત્તળના વાસણો—પિત્તળ તથા તાંબાના નાના મોટા લોટા, દીવી ઓ, આરતીની દીવી, પિત્તળ તથા જર્મનની વાડકી, પવાલા, જર્મનની યુક્લાખ ઠાની ધૂપઠાની, તાંબાની વગેરે હમણાંજ આવ્યા છે.

Manilal Ratanjee & Co.,

136 Prince Edward Street, DURBAN.

ધીરુભાઈ પી. નાયક

બુકશોપર, મુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ડ
 હાઈસ્પીડ અગર ડુનીયાનાં કોઈ પણ ભાગની હવાઈ દરિયાઈ અગર જમીન
 માર્ગે મુસાફરી કરવા ઘેર બધાં અમારી મારફતે બુકીંગ કરો.
 જ'બો, આગ, ચોરી, હુસ્લુક, નાસ્તમાત, પ્લેટઆસ, વિગેરેના વીમા અમે
 ઉત્તરાવા આપીએ છીએ.
 ઈન્ડમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, ડિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ ક્લેમિયરન્સ
 સર્ટીફિકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો પાસપોર્ટ તેમજ ઈમીગ્રેશનને લખતી
 બાબતોમાં કંઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.
 નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ચોરફૂલીયા અને થોર્સાજર
 ઈનશુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade,
 Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

કરનીચર! કરનીચર!! કરનીચર!!!

બેકરુસ મુદ, ઠાઈનીબરુમ મુદ, વોઈકેબ, હરેસીબ એસ્ટ,
 સાર્કેટ વોઈકેટ ડીસ ડેસ્ક, બુક કેસ, ટેબલ, તાલ ઓફાથત
 ભાવે ખરીદી શકશો. જાતે પધારી લાભ લેવા શુકશો નહિ.
 —બોક્સ, ટેબલ અને ક્રીચન હરેસર—
 જે દમારી હેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશાં તઈ-
 ચાર રહે છે. માત્ર રોઈકા ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ અંગાવા અને વેપાર
 આગલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
 PHONE 33-4691. BOX 2526.

તાબુ ઉમદા ફ્રુટ

આંબા અબધ, લીલી અબધ, રતાળ અને સુરણની મોસમ
 આજુ છે. આજુ શી ૧-૦ રતલ, લસણુ શી. ૨-૦ રતલ.
 પાપક નંબર ૧ શી. ૧૦, નંબર ૨ શી. ૮ ૧૦૦.
 હ્યુરી અને ચેવલી પાન બનર ભાવ, પોસ્ટેલ જુક. બાર્કીટ ગોલ
 થી. ૧૦-૬ લાંબી અને સ્કવેર બાર્કીટ થી. ૧૧-૬ ડબલ.
 રોરેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને ભલજબન કોંગોના ચોરફૂરી હપર પુરઈ
 ધ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરખીટ હતાવી મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.
A. KADER & Co., (PTY) LTD.
 WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
 P. O. Box 251. DURBAN.

ધાર્મિક પુસ્તકો

વિનોબા ભાવે કૃત ઉપનીશદ્ ગીતાજ વિગેરે ધાર્મિક પુસ્તકોના
 શ્લોકોપર પ્રવચન.
 ઉશાવાસ્થ વૃત્તિ (ઉપનીશદના શ્લોકો) ૧ ૬
 ગીતા પ્રવચન ૨ ૩
 સ્થિતપ્રવૃદ્ધન (ગીતાજના ખીન અધ્યાયના શ્લોકો) ૪ ૦
 મધુકર (લેખોનો સંગ્રહ) ૪ ૬
 જ્વન શ્લોક (, ,) ૨ ૬
 Obtainable :
INDIAN OPINION.
 P/Bag, Durban, Natal.

શ્રીદીશ ધાન્ડઆ સ્ટીમ નેવીગેશન કું. લીમીટેડ

સ્ટી. ક'પાલા ૩૧મી જુલાઈના આવશે અને ૬ઠ્ઠી ઓગસ્ટ ઉપડશે.
 પેસેન્જરોએ શીતળા માટે ડુંવેકશીનેશન, કોલેરા અને થેલાફીવરનાં ઈનોક-
 યુલેશનો ફરજયાત કરાવેલાં હોવાનિર્ણય. અને તે અંગેનું સર્ટીફિકેટ તેમની
 નજરના ડીસ્ટ્રીક સર્નન પાસેથીમેળવેલું હોવું જોઈશે. આ ઈનોક્યુલેશન
 અને સર્ટીફિકેટ સામાન્ય ડોક્ટરો તરફનાં સ્વીકારાતાં નથી.

લાહુ : હરખનથી મુંબઈ

પહેલો વર્ગ સીંગલ ખોરાક સિવાય પા. ૬૨-૦-૦
 બીજો " " " " " ૬૦-૦-૦
 ત્રીજો કલોસ-ટેક " " " ૩૧-૧૦-૦
 નોન-વેજીટેરીયન વીશી સ્પેશીયલ પા. ૧૧-૧૦-૦
 સાધારણ પા. ૪-૧૮-૦
 વેજીટેરીયન વીશી પા. ૧૦-૩-૦, સાધારણ ૪-૬-૦
 પહેલા, બીજા અને ત્રીજા વર્ગની બુકીંગ અમારી સાથે પત્ર વ્યવહાર
 અગર ટેલીગ્રાફથી કરી શકશો.

વિશેષ માહિતિ માટે મળો યા લખો :
SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.
 390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.
 Tel. Add. "KARAMAT."

નવા પુસ્તકો

ગાંધીજીના પ્રકાશનો

ધર્મ મંથન	૪ ૩
કેળવણીનો કોષરો	૫ ૦
નિલ મન	૨ ૦

મતુબેન ગાંધી કૃત

એકલો અને જે	૬ ૦
શબ્દકોશનો અભાસર	૨ ૦
બિહારની કોમી આગ	૬ ૦

ખીજા નવજીવનના પ્રકાશનો

પુવં આરીકામો	૬ ૦
સલામતની સતપકી (ગાંધીજીએ કરેલા પાંચ સલામતની આજી રૂપરેખા અને માહીતી)	૬ ૦
લોક માન્ય ટિલકનું જ્વન ચરીત	૬ ૦
હાઈની અંગ્રેજ વેપાર શાહી ૧૬૦૦ થી ૧૮૦૦ નો ઈતિહાસ	૮ ૬
મતુબેનની સર્વાંગીણ કેળવણી	૮ ૬
જ્વનનો આનંદ	૧ ૬

જવાહર કૃત

મારું હાઈનું જ્વન દર્શન	૧ ૦ ૦
જગતના ઈતિહાસનું રેખા દર્શન ભાગ બન્ને સાથે	૧ ૨ ૬

મળવાનું કેકાણુ :
Indian Opinion,
P. Bag, Durban,—Natal.

શરીર રૂપી કારખાનાની વાત

સૌ વરસનો કરાર

શ્રી. સતોષ જૈન

મેં આશ્ચર્ય સાથે જાણ્યું કે કોષ્ટક પ્રતીબાશીલ વ્યક્તિ મારી પડખે ઉભી છે. તેમની પિંછાન તાણ કરવા તેમની તરફ હું જોઈ રહ્યો. થોડીવાર સુધી તો તેઓ કશુંજ ન બોલ્યા. પછી થોડા સમય બાદ તેઓએ જોયું કે પીછાન તાણ કરવાની મારી કૌશીલ નિષ્ફળ નહીં રહી છે હારે સહેજ દારૂ સાથે તેઓએ કહ્યું—“આશ્ચર્યની વાત છે કે તમે મને જાણખી નથી શકતા. ખેર, કોંઈ નહીં, પણ માંડે આ વખતે આખમન એક ખાસ કારણ સર છે.”

“આપ...આપ છો કોણુ પછુ?”
 મેં અચકાતા અચકાતા કહ્યું.
 “હાલ એટલુંજ જાણી લો કે, તમારી સાથેનો મારો સંબંધ ઘણો નજીકનો છે અને નજીકજ નહીં પણ તમારો કરતા બીન હું નથી.”

એમની વાત સાંભળી હું પરેશાન થયો. છતાં એમના વ્યક્તિત્વે મારા પર ઘણી અસર કરી હતી તેથી વગર કોંઈ પણ વધુ પુછે મેં તેમના આગમન નું કારણ જાણવા તેમની તરફ આંતર સુચક બાવે જોયું.

“મેં મો વરસના કરારે એક કારખાનું પાક વરસોપર લીધું છે. અને મારા સાથી તરીકે તેના સંચાલન માં મારે તમારી જરૂર છે.”

“જેવા કારખા વગર હું શું મદદ કરી શકું?”
 “હા, હું પણ છટકું છું કે, તમે તે જુવો અને પછી તમે શું મદદ કરી શકો છો તે મને જણાવજો. ચાલો આપણે કારખાનું જોઈ લઈએ.”

હું આગ્રાધીન સેવકની જેમ તેમને અનુસરવા લાગ્યો. માર્ગમાં તેઓએ મને જણાવ્યું “કારખાનાની હાલત બહુ સતોષ જનક નથી. અને જો તે આમજ ચાલ્યા કરશે તો થોડાક વખત બાદ તે બંધ થઈ જશે. આથી જ હું તમારી મદદ માટે આવ્યો છું.”

“એમ થવાનું કારણ શું છે?”
 મેં પુછ્યું.

“એજ આપણે જાણવાનું છે. મેનેજર કમચારીઓનો દોષ કાઢે છે અને કમચારીઓ મેનેજરનો દોષ કાઢે છે. મેં તો બધુ મેનેજરને સોંપી દીધું છે. કમચારીઓ પાસેથી પૂરતું અને બરાબર કામ લેવું એ એવું કર્તવ્ય છે. એવું તો નહીં અને કે બધાજ કમચારીઓ નિમક હરામ હોય. એકાદ બે કમચારીઓ બરાબર હોય શકે છે પણ તે જોવાનું કામ પણ મેનેજરનું જ હોય. આથી મને તો એમ લાગે છે કે મેનેજર નાલાયક

છે. છતાં તમે પોતે જોઈને જ નકકી કરો કે લાયક અને નાલાયક કોણ છે.”

એમે એક વિશાળ મકાનને દરવાજો આંખ્યા. પેલી વ્યક્તિએ જણાવ્યું. “આજ કારખાનું છે ચાલો અંદર કારખાનાના ઘણા વિભાગ છે. આ વિભાગોનું શુદ્ધ અવલોકન કરવાથીજ તમને કારખાનાની હાલતનો ખ્યાલ આવશે.”

એમે થોડેક અંદર ગયા ત્યાં એક “ધક ધક” કરતી અજબ ઝીંજ મારા જોવામાં આવી. મેં પુછ્યું “આ શું છે?”
 “આ કારખાનાનું પાવર હાઉસ છે. આના જળપરજ કારખાનું ચાલે છે. આમાંથીજ શક્તી ઉત્પન્ન થાય છે અને સમસ્ત કારખાનામાં તે પસરે છે અને ચેતન આવે છે.”

“આ તો અજબ છે.”
 “હા! અજબ તો છે. પણ પચાસ વર્ષથી આ લાગ લખાટ એક પણ મીનીટ અટકવા વગર કામ કર્યાં કરે છે. જો આ જરાપણ બંધ થાય તો સમસ્ત કારખાનું બંધ થઈ જાય અને આ ઝીંજ એવી છે કે તેને ફરી ચાલુ પણ નથી કરી શકાતી.”

હું કારખાનાના ફોર મેન સાથે વાતે વળગ્યો. એને કહ્યું “એમે આમાં કામ નિયમીત બરાબર કરીએ છીએ પણ મેનેજર બહુ નાલાયક માણસ નિવડ્યો. આ પાવર હાઉસ માંથી ઉત્પન્ન થતી શક્તીને તે વેડી નાખે છે અને તેનો ફૂર ઉપયોગ કરે છે. આથી પ્રત્યેક વિભાગને જોઈતી શક્તી નથી મળતી અને તેથી તે વિભાગ મંદ થતા જાય છે. રાતના મેનેજર સુષ જાય છે તેથી એમે થોડી શક્તી તે દરમ્યાન મેળવી લઈને કારખાનું જેમ તેમ નભાવીએ છીએ. પણ ફરી સવાર થતા મેનેજર પોતાની બરાબર વ્યવસ્થાથી શક્તીને ક્ષિણ કરી નાખે છે. અને પરીણામે જો વિભાગ માં કાર્ય ક્ષિણતા જણાય તો મેનેજર આમરો વાક કાઢી અમનેજ વદતો હોય છે.”

લાંથી એમે બંડારમાં પહોંચ્યા. બધાં બધી ઝીંજે ખીચો ખીચી ભરી હતી અને બદારથી આવેલા નવા માલને વ્યવસ્થીત રીતે સુકવાની ધમાક માં બંડારી પડ્યો હતો. પ્રજના જવાબમાં એને પશ્ચ જણાવ્યું કે,
 “મને પુછવા કરતાં બંડારમાં પડેલા માલનેજ જોઈને જાણીલો. ખમર નથી મેનેજર શું કામ આ કારખાનાને ઉકારડો સમજી બધું અહીં કર્યાં કરે છે. દલાલોની વાતો સાંભળી મને

તેવો કચરો અહીં મોકલ્યા કરે છે. એમને ખ્યાલ નથી કે માલ ના ચારા નરસા પરજ કારખાનાનું બાવી નિબંર છે. હું સાવ નકકામી ઝીંજને જેમ તેમ સાફ કરી એમાંથી સાંઈ લઈ બાકી ફેડી દવું છું. પણ થડ કલાસ માલમાંથી સારામાં સારી ફરટ કલાસ ઝીંજ કેમ બને? મેનેજરને બ્યારે આ વાત કંઈ છું તો તે મને ધમકાવે છે. અને મને કહે છે “તું તાંઈ કામ સંભાળ” હું રાત દિવસ કામ કરું છું અને કંટાળું છું.”

જે જે વિભાગમાં ગયો તે બધા વિભાગના મુખ્ય કમચારીએ મેનેજર ની ફરીવાદ કરી. બધાજ કામ કરતાં જોવામાં આંખ્યા. પણ તેઓ નિબંજ અને ક્ષીણ જણાયા. તપાસ કરતાં જણાવ્યું કે કામનો બદલો સારો ન મળતો હોવાથી તેઓની શક્તી સારા ખોરાકને અને આરામને અભાવે ક્ષિણ થતી જાય છે.

ખજનચીને મળવા એમે ગયા કાર્યોલખની ઝોશીસમાં પ્રવેશ કરતાંજ બધા કમચારીઓ સુસ્ત પોતપોતાની જગ્યાએ બેઠેલા જણાયા. જાણે ઉત્સાહ હિન.

“સાથીએ જણાવ્યું, આ કાર્યોલખની વ્યવસ્થા ઘણી વિચીત્ર અને રહસ્ય મય છે. ટેલીફોનથી બધા વિભાગો સાંકળી લીધા છે અને એવી ગોઠવણ કરવામાં આવી છે કે, પ્રત્યેક વિભાગમાં યતાં કાર્યનો હેવાલ લખાતા જાય.

ખજનચીની ઝોશીસમાં જતાં જોયું કે તે રડતી સુસ્તની જેમ બેઠો છે. આર્થિક રથીતીની તપાસ કરવા માટે મેં એક બે સવાલો પુછ્યા જવાબમાં તેને જણાવ્યું કે, “મેનેજર કારખાના ને જરા પણ ખ્યાન નથી આપતો એને તો ખાનું પીવું અને મોજ મળક જોઈએ છીએ. તેમજ આરામ પ્રિય છે. આથી અમે બધા એની જરૂરીયાત પૂર્ણ કરવા આમારથી બનતું બધું કરી એ છીએ. છતાં એ કોષ્ટક કશું સાંભળતોજ નથી. ઉલટું અમનેજ નિમક હરામ કહે છે.”

મને થયું હવે બીજાએને મળવા કરતા મેનેજરનેજ પુદને મળુ. મેં સાથીને મારો વિચાર જણાવ્યો તેને હસતા હસતા કહ્યું. “મળવું જરૂરી છે પણ તે હાલ, જુમરવસ્થ છે. છતાં મળવામાં કરી વાંધો નથી મળીજ લો.”

મેનેજર પ્રાણ હીન-જીવો પડ્યો હતો. જાણે ઉડી ચીંતામાં હોય. મન ઉદાસ હતું. શરીર સુસ્ત હતું મેં એને પુછ્યું “મારે તમારી સાથ થોડી વાતો કરવી છે મને થોડો વખત આપશો?”

થેતીની જેમ એની આંખ ધીમે ધીમે ઉઘા રઈ અને મારી તરફ તેને જોયું, મેં મોઢું જોઈ હું ડરી ગયો.

“મારે આ તો જાણે હુંજ પોતે છું. કોષ્ટક સમજવું નથી.”
 મારા સાથીએ કહ્યું હા તમેજ પેલા નિમક હરામ મેનેજર છે. આ તમારા શરીર કારખાનાનો વહીવટ તમે બરાબર નથી કરતાં. પાવર હાઉસ તમારું હદય છે. બંડાર તમારું પેટ છે, જેમાં તમે રાત દિવસ સાંઈ નરસુ જોવા વગર બપો કરો છો. ખજનચી તમારું મજબ છે. જેને ચીંતા કોષ, કરીને પરેશાન કરો છો. અને બધા પ્રમાનદારીથી કામ કરનારા કમચારીઓની સલાહને તમે હમેશા ઠોકરે મારો છો. આ શરીર રૂપી કારખાનું મેં ૧૦૦ વરસને કરારે લીધું છે પણ જે રીતે ચાલે છે તે રીતે વધુ બે ચાર વરસ માંડ ચાલશે એમ લાગે છે.”

“અને આ...પ કોણુ છો?” મેં કૃજલે સાટે પુછ્યું.

“હું કોણુ છું?”
 “હું ખરેખર તમારો હિત ચીંતક છું. હું તમારો જીવાત્મા છું. તમને આવતી આફતોથી હમેશા વાકેફ કરું છું. પણ તમે માંડે પણ સાંભળતાં નથી આથીજ આજે તમે કોષ્ટક સમજે, ચેતો એ ધરાદથી આ સુલાકાત ગોઠવી હતી.

ધીરે ધીર મારી આંખો ઉઘડી કોષ્ટકરને પાસે બેઠેલા મેં જોયા. કોષ્ટકરે હસીને કહ્યું “તવે દરદી બય સુકત છે.”

શ્રી નાટાલ માંધાતા હિતવર્ધક મંડળ, ડરખન

વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ ઉપરેહત મંડળની વાર્ષિક જનરલ મીટીંગ તા. ૪-૮-૫૭ને રવીવારે સવારે ૧૦ વાગ્યે શ્રી બારત હોલમાં મળશે. પ્રત્યેક ગ્રામિયજુઓને હાજર થવા નમ્ર બરજ છે.

- (૧) સમૂહ પ્રાર્થના, (૨) મંત્રોત્તરીપોટ, (૩) ખજનચીનો રીપોટ, (૪) અધિકારીઓ અને કાર્યવાહક સમિતિની સુટણી, (૫) વિવાર્ધીઓને મદદ અને સહાયત્વ કંડ વિષે ચર્ચો, (૬) પરચુરણ.

કરસનલાલ મીઠાલાલ પ્રમુખશ્રી
 ઉકાલાલ ઠાકાલાલ સેક્રેટરી
 જગનલાલ નાનાલાલ ખજનચી

જોડણી કોશ મોટો

ગુજરાતી કે ગુજરાતી ડિક્શનરી કીમત પા. ૧-૨-૬.

‘Indian Opinion’
 P. Bag, Durban, Natal.

સ મા ચાર સંગ્રહ

યુનીયનનું અવનવનું

—નેદાનીસમર્ગની અપોરટલીક ફેબ્રુ મીચનની બંધાતી એક ચર્ચના પાપા ના પત્થર માટે તેલ અવીવધી અને બાય બલ કાળના માલીલ સમુદમાંથી રેતી એરોલેનથી લાવવામાં આવી છે એમ નેક્સલેમથી ૧૬મી જુલાઈએ જાણવાયું છે.

—ડરખનના મ્યુનીસીપલ બસોની અંદર સંપૂર્ણ અપાર્ટમેન્ટ ૧લી જાન્યુઆરી ૧૯૫૮ના દિને દાખલ થઈ જવું જોઈએ એમ ત્રણ અઠવાડિયે લોકલ શેડ ટ્રાંસપોરટેશન બોર્ડે ડરખન ટ્રાંસપોર્ટ મેનેજમેન્ટ બોર્ડને દુકમ કર્યો છે. જેથી હવે ડરખનમાં ટ્રોલી બસમાં પથુ ગોરા અમર બીન ગોરાને ફક્ત એક જ પ્રકાર લાવ લખા કરવા પડશે.

—ન્યુ ડેલ્હીમાં ડેવિડ ગોલ્ડ રીડેન્સ મેનેજર ડો. ડાબ્લ્યુ. જે બુકબંધને નેદાનીસમર્ગની રોટરી કલબમાં ૧૭ મી જુલાઈએ બાવણ કરતાં કહ્યું હતું કે અત્યારની પરિસ્થિતિ મુજબ દક્ષિણ આફ્રિકામાં યુરેનીયમ ઓક્સાઇડનો જથ્થો જમતમાં સર્વથી વધુ છે જે લખખમ કેનેડા અને યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ સંયુક્ત જ્યાં જેટલો છે. હાલમાં ઉત્પાદન યોગ્ય છે તેનેડા પાસેનો ૧૬ વર્ષ અને યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ પાસે ૧૦ વર્ષ તે દક્ષિણ આફ્રિકા પાસેનો ૬૧ વર્ષ નીકળ્યા કરશે.

—કેપટાઇન માટે ચુંટાયેલા તમા અર્થ બીજા રેવરન્ડ જ્યુરો ડી બનેન્ક દક્ષિણ આફ્રિકા આવવા અમાલ હોલીડેમાં વિષની પરિક્ષા માટે લંડનથી ૧૬મી જુલાઈ એ એરમાં નીકળ્યા છે. તેઓ ભારત, બર્મા, ચીન અને યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સની મુલાકાત લેશે અને સપ્ટેમ્બર માં યુનીયનમાં આવી પહોંચશે.

—રાતના સમયે પોતાની મોટરની ઘાષ્ટ સામેથી આપતી મોટરના ડાયવરને અંગની નાખે તે તેની લાષ્ટને મંદ કરીને એવળથી આપે છે તેના જવાબરૂપ જે પોતાની લાષ્ટ મંદ ન કરે તે યુનેયાર હરે છે એવો રોલન મોશની ટોર્ટમાં એક કેસના ચુકાદા મા મેજસ્ટ્રેટે અભિપ્રાય આપ્યો છે.

—ઇસ્ટ લંડનમાં સા. આફ્રિકન ગ્રાન્ડ પ્રીમી મોટર રેસ મત હોલીડે દરમ્યાન થઈ હતી તેમાં એક સારો ડાયવર મરી જવા પછી ગ્રાન્ડ પ્રી ઓર્ગનાઇઝરના પ્રમુખ મી. કેલીન ડમલાસે ૧૭મી જુલાઈએ જાણવું છે કે હવે પછી એ બીજા પર આ મોટર હરિ-કાષ્ટ નહીં કરવાને નિશ્ચય થયો છે.

—વીટવોટર્સરેન્ડ યુનીવર્સિટીની એક આમલી વિદ્યાર્થીની ડો. હીબર માર્ટીન ડા. ડો. ડરવાલા એ. પ્રોફેસર

તરીકે હમણા નીમણુક થઈ છે જેઓ એ યુનીવર્સિટીમાં પહેલાં જ આ પ્રોફેસર છે.

—ઇસ્ટ લંડનને ફ્રી પોર્ટ કરવાની કુદપના અંગે નાણા પ્રધાન મી. જે. ડી. નોડી અને જમીન તથા પ્રાણી ખાતાના પ્રધાન મી. પી. આ. સાઉઅરે ફ્રીપોર્ટથી યુનીયનનું ફેસ્ટ એક લીવિંગ્સ એક્ટું થવું જોઈએ; સમગ્ર સાહિય આફ્રિકાને કામદાકારક હોવું જોઈએ અને યુનીયનના ઉદ્યોગને મદદ થવું જોઈએ એ શરતોને અનુલક્ષી ને તપાસ કરવાની તકવારી બતાવી છે.

—જુલાઈની પહેલી તારીખથી ટ્રાન્સ રજીસ્ટરેડ ટેરીટોરીયલ સત્તાના સેક્રેટરી અને ટ્રેઝરરના પદ પર પહેલી જ વાર એક બાન્ડુ મી. આય. એચ. મ્યુલીની ની નીમણુક થઈ છે.

—ઇસ્ટ લંડન (નોર્થ) ના પાર્લામેન્ટરી સભ્ય સ્વ. માલકેમસની ખાલી પડેલી બેઠક માટે ફેડરલ પાર્ટી અને યુનાઇટેડ પાર્ટીએ એક જ ઉમેદવાર રજુ કર્યો છે. નેશનલીસ્ટ પાર્ટીએ ઠાકાને ઉભો નથી કર્યો. આ મત ગણતરી ૧૪મી ઓગસ્ટે થશે.

વિદેશની વિવિધતા

—ઇજીપ્ટના નાણા ખાતાએ ઓટીશ એર લાઇન્સને ઇજીપ્ટ ઉપર ઉડવાને પ્રતિબંધ હંમકી લીધો છે જેથી હવે યી ઇજીપ્ટના દેશો પરથી ઓટીશ એરોપ્લેને ઉતરી તથા ઉડી શકશે.

—સ્વ. જ્યોર્જ બર્નાર્ડ શોએ યુવાન વયમાં લંડનની એક નર્સ યુવતી ઉપર લખેલા અપ્રસિદ્ધ ગ્રેમ પત્રો ન્યુયોર્કના એક વ્યાપારીએ ૧૭મી જુલાઈએ લંડનના એક ઓકશનમાંથી પાઉન્ડ ૭૮૦ માં ખરીદ કર્યા છે.

—યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સની નેવીનું જેટ ફાઇટર ૧૭મી જુલાઈએ પશ્ચિમથી પુવમાં અમેરીકા ઓળંગવાને કલાકના એક દબાર માઇલની ઝડપને વિક્રમ મોહાવ્યો છે. ૨૪૬૦ માઇલને માર્ગ ત્રણ કલાક ટ્રેનીસ મીનીટ અને ૮-૧ સેકન્ડ માં કાપ્યો હતો જે ૧૯૫૫ના માર્ચ માં એક જેટ ફાઇટરે કરેલા રેકોર્ડ કરતાં ૨૧ મીનીટ ૪૫-૧૮ સેકન્ડ જલદી છે.

—ચીનના સીઆમીઝ (સંયુક્ત) નોડીયા આદમીને ૬૯ વર્ષ પછી એક બાઈની મરણનેલ માંદગીને લીધે ઓપ્રીઝ માસ માં ઓપરેશન કરી છુટા કરવા પછી માંદો બાઈ મરી ગયો છે બીજે તંદુરસ્ત અને છુવે છે.

—ઉત્તર મેનીલામાં ટાઇકુટ વંશોળ અને બારે રેતથી એક દબાર માણસ અને એક દબાર ધર ધરગાઇ તથા

છે. ૧૬મી જુલાઈ સુધીમાં ૨૩૦ શબ્દે મળી શક્યાં છે. —ડચ એર લાઇનનું ૬૭ માણસો લઈને જતું એક એરોપ્લેન ૧૬મી જુલાઈએ ડચ ન્યુ ગીનીના સમુદ્ર નજીક બળીને તુટી પડતાં માત્ર ૧૧ માણસો જ બચ્યાં હતાં સત્તર બાળકો સહિત બાકીનાં મરી ગયાં હતાં.

—રોકસપ્રીવરના જન્મ સ્થાન સહિત પાંચ દબાર મકાનોની દેખરેખ રાખતા ટ્રેડીઓના જણાવ્યા મુજબ ગત વર્ષે દરમિયાન ૪,૭૫,૩૩૮ માણસોએ એ સ્થાનોની મુલાકાત લીધી હતી. જે પૈકી સવા બે લાખ એટલે રોજના સો માણસો જન્મ સ્થળ પર આવ્યા હતા. જેમાં સાડી પંચાણુ દબાર માણસો અમેરીકાના અને અડી દબાર કેનેડાના હતા.

—સીરીયાના વડા પ્રધાન સાબરી અસાલીએ ૧૫મી જુલાઈ એ પાકી સ્તાનના વડા પ્રધાન મી. હુસેન સુબરો વર્દીએ આરખ દેશો અને ઇઝરાએલ વચ્ચે સુલેહ કરવા માટે મધ્યસ્થ બનવાની જે ઇચ્છા દર્શાવી હતી તેને ના પસંદ કરી અખર પત્રોએ જણાવ્યું છે કે ઇઝરાએલ સાથેની સુલેહ વચ્ચે જમીન અને આસમાન જેટલું અંતર છે. આરખ દેશો ઇઝરાએલના અસ્તિત્વનો કદી સ્વીકાર નહિ કરે.

—સ્વેડનની પાર્લામેન્ટ માં ૧૬મી જુલાઈએ જણાવ્યું હતું કે જનરલ ફાન્કો જેઓ ૬૪ વર્ષની ઉમરના છે અને ૨૦ વર્ષથી પ્રજાસત્તાક સ્વેડનની સત્તા પર છે તેમના રાજીનામા પછી અથવા મરણ બાદ ૧૯ વર્ષની વયના પ્રીન્સ જુઓન કારોલ જેઓ પોર્ટુગાલ માં દેશવટો ભોગવે છે તેમની ૧ રાજ્ય તરીકે રાજગાદી પર પુનઃસ્થાપના થશે.

—કરાચીથી પાકીસ્તાન વિદેશ ખાતા ના એક વડાએ કહ્યું છે કે હમણાં તે દક્ષિણ આફ્રિકા અને પાકીસ્તાન સાથે એલચી ખાતાને સંબંધ પુનઃ સ્થાપને થવાની સંભવિતતા નથી જણાતી.

—ઓટ્ટનના લેબર સભ્યના વિધવા મીસીસ ટ્યુક્યુ મારતરમેને ૪૦,૦૦૦ ની સહી સાથેનું એક નિવેદન H. બોળના ટેસ્ટ સુલતની રાખવાની ભલામ કરનારે કહ્યું હતું

—એક કોરેડ મુસાદરોએ ૧૯૫૬માં અખરમાં મુસાદરી કર્યાં કહેવાય છે.

—ન્યુ ઇંગ્લંડના ડચ દબાર અમેરીકન કવેકરોની સહીવાળુ નિવેદન અમેરીકા ના પ્રમુખ આઇઝન હોવરને આપના માં આવ્યું છે. જેમાં બોળના અખતરા ને બંધ કરવા જણાવાયું છે.

ભારતના સમાચાર

—સ્વીડીસ વ્લાસ સ્પેસ્વાલીસ્ટો હોંદની ખનારસ હાંદુ યુનાવસાંટામા વ્લાસ

કામ શીખવવા માટે આવ્યા છે. જેઓ વ્લાસનો સારામાં સારો માલ કેમ કરાય તે તેમાંના વિદ્યાર્થીઓને શીખવશે.

—નયરાબીનો એક આફ્રિકન વિદ્યાર્થી અલીગઢ યુનીવર્સિટીમાં હોંદી શીલો-સોશીમાં એમ. એ. માં સૌથી પહેલો આવ્યો છે. તેની આ હુશીયારી જોઈ હોંદ સરકારે તેને હોંદીની યુનીવર્સિટી ની ડીગ્રી મેળવવા એક વરસ માટે એને રજાલરશીપ આપવાનું નક્કી કર્યું છે.

—કેરળની સામ્પવાદી સરકારે શાળા ઓળું રાષ્ટ્રીય કરણુ કર્યું છે. અને બધી નિશાળોને હવે સરકાર પોતે જ ચલાવશે. સાથે સાથે શિક્ષકોના પગાર વધારાની પણ જાહેરાત કરી છે.

—ગુજરાત અને સૌરાષ્ટ્રમાં ઇન્દુ-એન્ગલું જેર વધતું જાય છે.

—કેરળના સામ્પવાદી વાસુ પીલાઇને મૃત્યુદંડની સજા થઈ હતી તેને પ્રમુખ રાજેન્દ્રપ્રાણુએ કેરળની સામ્પવાદી સરકારની મામળીને માન આપીને જન્મ દીપની સજામાં ફેરવી નાંખી છે.

—આખા દેશના પોસ્ટ અને ટેલીગ્રાફ ના કમચારીઓએ, જે એમની મામળી નહિ સંતોષાય તે ટમી ઓગસ્ટથી હડતાળ પર જવાની નોટીશ સરકારને આપી છે.

—રાયપુરના ડોક્ટરોએ ઇન્દુ-એન્ગલું ના હોંદીઓની મફત સારવાર કરવાનું નક્કી કર્યું છે.

—બીહારના નાણા પ્રધાન અને જુનાં કેબિનેટી કાર્યકર્તા શ્રી અનુચંદ નારાયણુ સોહજીવું પટણામાં હૃદય રોગને હુમલો થવાથી અવસાન થયું છે.

—બાધાકીય ધોરણે પ્રાંત રચના વખતે અમદાવાદમાં જે તોફાનો થયાં તેમાં પોલીસના ગોળીખારને લીધે જેમણે જન શુભાવે છે તેમના સ્વજનોને નાણાકીય રાહત આપવાનું મુજબ સરકારે નક્કી કર્યું છે

—જાણીતા સમાજવાદી નેતા ડો. લોહિયાએ જે સરકાર પોતાના રોજીયા વ્યવહારને માટે હજીએ અંગ્રેજી બાપા ચાલુ રાખશે તે સત્યાગ્રહ કરવાની ધમકી આપી છે.

—૧૯૫૭ની હોંદની પ્રથમ રાજકીય ક્રાંતીને અહેવાલ હોંદ સરકારે પ્રજટ કર્યો છે.

—કેરળ સરકારની જમીન વડેચણીની યોજના અનુસાર સાત લાખ જમીન વિનાના મજુરોને જમીન આપશે.

—ભારતમાં અત્યાર સુધી દાક્ષીત સામારોહમાં પશ્ચિમી સભ્યતા પ્રમાણે છાત્રોને જન્મા પહેરીને પદવી પ્રદણ કરાતાં પણ હવે બીહાર વિષ વિલાલયે વિદેશી માળને હંમેશ માટે તલાંબલી આપી વિદ્યાર્થીઓને પીએડી ઓહાહીને દાક્ષીત સમારોહમાં પદવી એવળત કરશે.

વિવિધ વર્તમાન

(૩૩૦ પાનાનું અનુસંધાન)

ગોરા મા આપો

બાળકોને છુટી ગયા

હેલા ત્રણ મહીના દરમિયાન બહુમતીની નેશનલ ડોસ્પીટલમાં ત્રણ બાળકો દાખલ કરાયા હતાં તેને બેવા કે તેની સુલાકાતે કોઈ જ આખું નહતું. મા આપોએ તેમની તપાસ સુધા નહોતી કરી કે તેઓ રોગ મુક્ત થયા છે કે કેમ. આથી ડોસ્પીટલ ચિંતામાં પડી કે આ બાળકોનું શું કરવું.

આપેલા નંબર ફોન ઘણીવાર કપી પછી છીએ લેવા આવીએ એમ જણાવવામાં આખું અને કોઈ જ ન આખું. અંતે બાળકો વાટ જોઈ જોઈને ચાક્યા ત્યારે મોડેથી બાળકોના મા, બાપ આવ્યા અને લઈ ગયા.

આ અદવાડીએ એક બાળક ને પગે ઘવાયો હતો એને એક માણસ લાવ્યો અને નામ દામ આપ્યા નગર ચાલતો થયો. હવે બાળક સાઈં ચું છે પણ મા બાપને જાણ કેમ કરવી તેની સુઝવણી થઈ અને અનેક તપાસ ને અંતે મા બાપને પતી મેળવી શક્યા. આ બાળક પણ વાટ જોઈ

જોઈને ચાક્યા પછી મોડેથી બીજે દિવસે આવીને મા બાપ લઈ ગયા. આ બતાવે છે કે મા-બાપ પોતાની જવાબદારી ઉઠાવવા નથી માનતા અને તેઓને બાળકો નથી જોઈતા એવી રીતે તેઓ તેમને સંભાળે છે.

વગર ચુટામલા પ્રધાન

નવી દિલ્હીની સંસદ સભામાં ૧૫ મી જુલાઈએ પશ્ચિમ બંગાળના ખીરેન્દ્ર મજમુદાર નામના એક ૩૫ વર્ષની ઉમરના માણસે પાંચ ચકાસણી દરવાજાને ચાપ આપી સ્પીકર પાસે સંસદ ના સભ્ય તરીકેની સોમંદ વીધી કરી હરત ધૂનન બાદ કેબિનેટ પક્ષના બંધ પર બેઠો હતો. સેક્રેટરીએ તે સભ્યોનાં ફેડેરેશન (અધિકાર પત્રો) તપાસતાં એ નામનો કોઈ જ સભ્ય નહોતો ચુટાવેલો એમ જણાવ્યું આશ્ચર્યની મુગ્ધની સ્થિતિ તપાસવા મેડીકલ ઓડિટને સુપ્રત કરાયો હતો એ વર્ષ પર આવે જ એક બનાવ બનેલો. શ્રી જવાહરલાલજી એન્ડ દિવસે વિદેશ થી આવતા તેમજ આનું પુનરાવર્તન ન થાય તે માટે સભાને સુચના કરી હતી.

હોદ અને કેમનવેલ્થ સાથેનો સંબંધ

(૨૨૮ પાનાનું અનુસંધાન)

લાંબા ક્ષીટીશ રાજ્ય નીચે રહેવાની અસરને લીધે, આને હોદના લોકો આપણી પાસેથી એમને સમજવાની અને એમની ઉમ્મેદોમાં રસ ધરાવવાનીએ આશા રાખે છે. ક્ષીટીશ છાપાઓમાં અને પાલીમેન્ટમાં આ વિષય ઉપર ઘણું જોઈું કહેવાય છે.

ક્ષીટનથી હાલમાંજ આવનારા એક માનવી તરીકે મને પ્રુહવામાં આવે છે કે, "ક્ષીટનના લોકો આમારી બીજી પંચ વસ્તીય યોજના વિષે શું મત ધરાવે છે?" આનો જવાબ આપવો સહેલો નથી પણ જ્યાર સુધી ક્ષીટન હોદમાં ખરો રસ ન લે ત્યાર સુધી હોદ અને ક્ષીટન કેમનવેલ્થમાં સમાન સાથીઓ તરીકે નહીં રહી શકે. ક્ષિટને એ સમજી લેવાની જરૂર છે કે, હોદ પોતાની બીજી પંચ વસ્તીય યોજનાથી શું મેળવવાનો પ્રાર્થો રાખે છે. આને એ યોજનાને સફળ કરવા માટે ધખા મોટા ત્યાગો કરવામાં આવી રહ્યા છે. ઉદ્યોગને આપોદ કરવા ક્ષિટીશ રાજ્યના સમય કરતાં પછુ હોદ આને વધુ ટેકસો ભરી રહ્યું છે.

હોદના ટેકસ ક્ષીટન શીવાય દુનીયા ના બીજા કોઈ પણ દેશ કરતાં વધારે

હોવાનું કહેવાય છે. વળી એમ પણ કહેવાય છે કે, જે મીદાના ટેકસ માટે મહાત્મા ગાંધીજીએ સત્યાગ્રહ કર્યો હતો તેને પણ ફરી લાવવા માટે વિચાર કરવામાં આવી રહ્યો છે. આ બધા પાછળ એક જ ધ્યેય એ રહ્યું છે કે, પંચ વર્ષીય યોજના સફળ થાય. તેમ છતાં હોદના આમજ વધવાના માર્ગ પર પરદેશના સબંધનો પડછાયો પડતો રહે છે. કેમનવેલ્થ પાસેથી હોદ એક માલિકીની ભાવના નથી ઇચ્છતું પણ એક સમાન સાથીની ભાવના ઇચ્છે છે. એશીયા માં થતા પરિવર્તનમાં હોદ ધણે મોટા ભાગ ભજવશે એવી હોદના નેતાઓની ખાતરી હોવાથી તેઓ ઇચ્છે છે કે ક્ષીટન પણ તેમના આ અંબીર સમપને રસ પૂર્વક સાથ આપે. એશીયાના આ પરિવર્તનની અસર સમસ્ત દુનીયા ઉપર થશે.

એશીયાના એક અજબ લોકોનું ભાવી આને ધરાઈ રહ્યું છે. ચિનમાં કોમ્યુનીઝમને માર્ગે આઝાદી મેળવાઈ રહી છે. તે ચળવળમાં બરહીનથી તે મોરો સુધી બધા દેશો ની સહાનુભૂતી છે. હોદમાં આઝાદી

ની ચળવળ પ્રજનસતાક્રાંતિ માર્ગે થઈ રહી છે તેમના આ પ્રયોગોમાં કેમનવેલ્થ તેમજ પ્રજનસતાક્રાંતિ બીજા દેશોની તેમની તરફ સહાનુભૂતી ખરી છે? શું દુનીયા એ જોઈ શકે છે કે એશીયા ની રાજનીતીની આને કસોટી થઈ રહી છે? જે પંડીત નહેરુને લંડનમાં

તેમના આ પ્રયોગો માટે સહાનુભૂતી ની ચીનમારી પણ જણાશે તો, પંડીત નહેરુને અને એશીયાના બીજા દેશોના પ્રધાનોને ખાતરી થશે કે, એમની આ યોજના ફક્ત હોદ માટે જ નહીં પણ સમસ્ત દુનીયા માટે યશસ્વી થશે.

સામાજિક ખબરો

અમારી ઉપર પોટ એલીઝાબેથના બાઈ વિશ્વ નારજુનો પત્ર છે. તેઓ એ તેમના પર આવેલો એક પત્ર અમને મોકલ્યો છે તે અને તેમનો અમે અત્રે આપીએ છીએ.—ત્રી.

મહેરબાન અધીપતી,— આ સાથે અમેને નામે મળેલો એક પત્ર બીડીએ છીએ જે કૃપા કરી તમારા *Letters To Editor* શિર્ષક હેઠળની કેલમમાં ઊપસોજ. એવા ધાંક ધમકી વાળા પત્રો ઘણાને મળે છે અને મળનાર ડરે છે. પરંતુ બધા રાખવાની જરૂર નથી. લોકો બધા

નામના દુર મણથી બીજે છે લોકોને આપે આવી વાતોની સલાહ આપી એતવી દેવા જોઈએ. દેવ દેવીઓ, ના નામે કામળ લખી કાઢ્યો બધ પેદા કર્યો છે પરંતુ દેવ દેવીઓ કાઢને હેરાન કરતા નથી જે માણસ આવા કામળ લખે તેમને પોતાનું નામ જાહેર કરતા શરમાવું શા માટે પડે છે? આ કામળ અને પેલો બન્ને એક જ કરી છાપસોજ. જેથી જાહેર જનતા અમસ્ત રહી બધથી મુક્ત થાય.

વિશ્વ નારજુનો વંદન

ચૂલિણી માટે ઉપયોગી

ચણાની દાળનું ખમાણું
બનાવવાની રીત

સામગ્રી : એક કપ ચણાની દાળ, લીલા, મરચા, આદુ, લીલું લસણ, કોથમીર, મીઠું, હળદર, ખાંડ, એક લીલું અરધો કપ તેલ.

ચણાની દાળને રાતે અરમ પાણી માં પલાળી દેવી અંદર જરા સોડા નાખવો. સવારે પાણી કાઢી બારેબાર ધોઈને વાંટી નાખવી. લીલા મરચા આદુ અને મીઠું મસાલો તૃપ્યાર કરવો લીલા લસણ ને તથા કોથમીરને બારીક સમારી તૃપ્યાર રાખવી કડાઈમાં તેલ મુકી રાઈ અને હોંબનો વધાર કરી માવો નાખી એકવાર હલાવી ઢાંકી ધીમે તાપે થવો દેવું. ચાર પાંદ થોડું પાણી ઊંટી ઉપર મુજબ તૃપ્યાર કરેલું બધુ નાખવું, જરા ખાંડ, અને લેખનનો રસ નાખવો. પછી ઢાંકી થવો દેવું. થઈ જમ એટલે નાની નાની પ્લેટમાં કાઢી ઉપર ઝીણી ચણાના લોટની સેબ ભભરાવી તેનાપર કોપઈ કોથમીર ભભરાવી ખવાય છે. આ ઘણું સ્વાદીષ્ટ લાગે છે.

“અમી”

બેનોને નવી વાનગીઓ નીચેના સરનામે મોકલવા વિનંતી છે.

'Indian Opinion',
P. Bag, Durban.

“હો જગદંબા મહા માયા તમારી પાસે માણસોનું કલ્યાણ થાય તે માટે તમારી પ્રાર્થના કરીએ છીએ અને તમારા આશિર્વાદ અમારા ઉપર વરસી રહે કે જેથી અમે તમારામા વાસ કરીએ.

હં નમશિવાય

આ પ્રાર્થના આખી દુનીયામાં ફેલવવાની છે તે માટે આવી નવ નકલ કરીને તમારા નવ મિત્રો ઉપર મોકલી આપવાની છે આટલું કરસો તો તમારી મનો કામના સિદ્ધ થશે તમે તમારી સવળી ગુણધર્મોથી મુક્ત થસો તમે દસ દિવસમાં સારા સમાચાર સાંભળ સો તમારું નામ નીચે લખશો નહિ પણ પહેંચ્યાની તારીખ અને લખ્યા ની તારીખ લખશો આ કામળ લિખા લખના મહા સ્વામી તરફથી ચાલું થયો છે દશ દિવસમાં પુણી સમાચાર મળશે આ અમારી ખરી વાત છે જે હસવા માં ન કોઈ નાખશે નહિ તો તમારા ઉપર આદત આવી પડશે સુશીલા નામની બહેન જેણે નવ કોપી એ મોકલી હતી તેમને ત્રવમે દિવસે જે હજાર પોડનું ઇનામ મળ્યું છે અને કથરલાલ નામના બાઈ જેમણે આ વાત હસવામાં કાઢી હતી તેમણે ત્રીને

દીવસે પોતાનો પુત્ર ગુમાવ્યો હતો. આજ શક્તિ અંધાં માતાના આશિર્વાદ. સભ્યો : તા. ૨૧-૫-૫૭. લખ્યો : તા. ૨૩-૫-૫૭.

શ્રી ઇસ્ટ લંડન રજીયુત યોદાણ મંદળ પઠના મળ્યા હતી. પ્રાર્થનાથી શરૂઆત થી ખાદ્ય મંત્રી તથા ખબરનારો દેવાલ ઉપરોક્ત સંસ્થાની ૧૩મી વાર્ષિક રજુ કરાયો હતો જે સર્વોત્તમને પાસ સામાન્ય સભા રવીવાર તા. ૧૪-૭-૫૫ થયા ખાદ્ય આવતા વર્ષ માટે નવા સભ્યો

સુ'ટાયા હતાં. પ્રમુખ મણુભાઈ જીવન ભાઈ, ઉપ-પ્રમુખ : ડાકાભાઈ કરસન ભાઈ, મંત્રી : મણીલાલ પ્રેમજીભાઈ, ખબરનારો : ડાકેરભાઈ દુલ્લભભાઈ, એડીટરસ : મગનભાઈ પ્રેમજીભાઈ અને ઠોડુભાઈ વિઠ્ઠલ. સમેતીના સભ્યો : જીવનભાઈ મકનભાઈ, પ્રેમજીભાઈ દુલ્લભભાઈ, વલ્લભભાઈ કરસનભાઈ.

વિવેકબુદ્ધિ

(રમેશચન્દ મો. ભટ્ટ)

સુરેશ ધરપાઠ કરી રહ્યો હતો. વાંચતાં વાંચતાં "વિવેકબુદ્ધિ" શબ્દ આભ્યો, અને અટક્યો. "વિવેકબુદ્ધિ" તેને માટે નવો શબ્દ હતો. તેણે તેના બાપુજીને પુછી જોયું. બાપુજીએ કહ્યું, "યોગ્ય સમય પર બતાવીશ!"

એટલામાં તેની બાએ જીવ પાડી, "સુરેશ! આ જીવની આજીવની ખાંડ મણિબહેનને ત્યાં પહોંચાડી આવ તો, ભાઈ!

સુરેશ જલદી જલદી ઉભો થયો અને ખાંડ ભરેલો પ્લાયો લઈ ઘર બહાર નીકળ્યો. સામેથી એક દોડતો આવતો છોકરો તેની સાથે ભટકાઈ પડ્યો. ખાંડ વેરાઈ ગઈ. સુરેશ ખસિયાણા પડી ગયો.

તેના બાપુજીએ તે જોયું. ધીમે ધીમે તે સુરેશની પાસે આવ્યા, ખભે હાથ મુકીને સુરેશને કહ્યું, "કંઈ વાંધો નહીં. પેલી ખાંડ ધૂળ ભેગી બળી ગઈ છે તેના તરફ ઝીણી નજરે જો!"

થોડી વારમાં કાઠીએ આવી. ધૂળ ભેગી બનેલી હોવા છતાં, દરેક કાઠી ધૂળના કણને છોડી, ખાંડનો એક એક કણ લઈ દર તરફ ચાલી. થોડી વારમાં માત્ર ધૂળ બાકી રહી.

બાપુજીએ સુરેશને કહ્યું, "જો! એવું નામ વિવેકબુદ્ધિ. દુનીયામાં સાફ્યે છે અને નરસુયે છે. પણ પેલી કાઠીએની પેઠે સારાનરસાને પારખી તેમાંથી સારી વસ્તુ ગ્રહણ કરીએ તેનું નામ "વિવેકબુદ્ધિ"!

—'લોકજીવન'માંથી.

આવા પત્રો મને પણ ઘણા મળે છે પણ હું તેને ખ્યાન નથી આપતી. મારી શ્રદ્ધા મને કહે છે કે; માતાજી જે માને કેકાણે હોય એ બાળકનું કદી છુટ્ટ ન કરે. આવા કામગીરી લખાવ એમાં નથી માતાની ભક્તી કે નથી આપણું ભણું. ભક્તી માણસે પોતે કરવાની હોય છે અને તે પ્લહીક કે લાજને ખાતર નહી. જે કંઈ આપણે માટે સાફ હોય હુ:ખ સુખ તે આપણે ઇશ્વર આપે છે. પછી આપણે તેમાં હુ:ખ માનીએ કે સુખ એ આપણા પોતાના મન પર આધાર છે. "ઇશ્વર જે કરે તે સારા માટે" એ શ્રદ્ધાએ માણસે પોતે ભય રહીત ભક્તી કરવી રહી. માતા પિતાનો ભય રાખી બાળક કેવી રીતે સુખમાં જીવી શકે? અને એવો પ્લહીકજી બાળક કેવી રીતે કોઈ પણ દેવ દેવીઓનો ઉપાસક કે ભક્ત મઠ શકે? પોતાની જ શ્રદ્ધાનું પ્રતિક દેવ કે દેવીને આપું કાણુ ચીતરી આ ભક્તો તેમને કાળા નથી ચિતરતાં શું? એ લોકો ભલે અમે તે કરે પણ જેઓ આના ભોગ અને છે તેઓ આનાથી આ વાંચી ગયે. આ નરી ચૂંટતાં છે.—સુશીલા ગાંધી.

લુકકાપીઝ, ઇનકમ ટેક્સ રીટર્સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ કલીપરન્સ અને ઇનસ્પેક્ટરન્સ માટે મળે:

આર. વીક્રલ

૧૨ બાકલી આર્કેડ, ૩૮ માર્કેટ સ્ટ્રીટ, ફોરનર ડાયગોનલ અને માર્કેટ સ્ટ્રીટ, બેંકાનીસપ્લાય, ફોન ૩૩-૧૧૫૪.

શુકા મરચા

૩૩ રતલની મેન શી. ૩૭-૬ ફેશ પાંચ મેગ સાથે લેનારને અડી ટકા આજી દશ મેગ પાછળ પાંચ ટકા આજી. વહેલો તે પહેલો. જલદી તેમણે આરડર નોંધાવો.

MAARMANS PTY LTD.
Director A. K. Hassan.
Box 26, Phone 128,
Brits Transvaal.

ધી કવીન્સલેન્ડ ઇન્સ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડ

૧૮૮૬માં ન્યુ સાઉથ વેલ્સમાં સ્થપાઈ છે

આગ અકસ્માત તથા દરીયાઈ માલને

— વિમો —

તેમજ બધી જાતના વિમાનું કામ કરે છે.

આસ હિંદી પ્રતીનીધી

શ્રીમતી તહેમી સોરાબજી રસ્તમજી

વધુ વિગત માટે મળો અથવા લખો

૧૦૬ મેન્સફીલ્ડ રોડ — બોક્સ નંબર ૪૭૬ — હરબન.

ટેલીફોન નંબર ૪૭૪૫૩ અને ૪૭૮૮૮.

Jethalal's Mithai House

and

Vegetarian Caffetaria

86 Queen Street, Durban.

Telephone : 27780 — P. O. Box 2043.

Tel. Address : "SWEETMEATS"

અમારે ત્યાંથી બધી જાતની ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ મળી શકશે.

* * * * *
આખો દિવસ વેલ્ટેરીઅન ભોજન મળી શકશે.

* * * * *
લગ્ન સંગે તેમજ પાર્ટીઓ માટે જમણુની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

* * * * *
હોલ શુભ પ્રસંગે ભાડે મળી શકશે.

* * * * *
બોર્ડિંગ અને લોહંગની સગવડ

કાયમી બોર્ડિંગને ખાસ પસંદગી આપવામાં આવશે. વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકોને વધુ પસંદગી આપવામાં આવશે. હાલમાં તો માત્ર પુરૂષ વર્ગને જ લેવામાં આવશે. ઓરડાઓમાં નવું અને આધુનિક દબનું ફરનીચર રાખવામાં આવેલું છે. દેશમાં જતાં અગર તો દેશમાંથી આવતા ઉતાડ્યો માટે કુટુંબને રહેવા માટે રહેવાની તેમજ ખાવાની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

* * * * *
અમે દેશી સેવરધની સોપારી સેકેલી, અને કાચી તેમજ ઘાણુની દાળ, ખારેક, પાપસ્તા, અને ચારોલી, વિગેરે રાખીએ છીએ.

* * * * *
ઘરનું આંથેલું અથાણું અને સારી જાતના પાપડ ઉમેશાં તઈયાર હોય છે.

* * * * *
બોર્ડિંગથી શિખંડ અને દુધપાક બનાવી આપવામાં આવશે.

* * * * *
પ્રાઈસ લીસ્ટ માટે લખો.